

หลักสูตร

การส่งเสริมเครือข่ายประชาสังคมต่อต้านการทุจริตด้วยวิถีวัฒนธรรม
ภายใต้โครงการ ส่งเสริมเครือข่ายประชาสังคมต่อต้านการทุจริตด้วยวิถีวัฒนธรรม

จัดทำโดย

ศูนย์คุณธรรม(องค์การมหาชน)

คำนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมโลกาภิวัตน์ ที่มุ่งความเจริญทางเศรษฐกิจ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยขาดความสมดุลในการพัฒนาจิตใจ คุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม มุ่งเน้นวิถีชีวิตที่ตอบสนองทางด้านวัตถุ ส่งผลให้เกิดวิกฤติเรื้อรังในสังคมไทย ทั้งความเหลื่อมล้ำทาง เศรษฐกิจ ความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศและทรัพยากร ความอ่อนแอของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมถึงปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน โดยที่ปัญหาการทุจริต คอร์รัปชัน ฉ้อราษฎร์บังหลวง เป็นสถานการณ์ ปัญหาที่รุนแรง และมีผลกระทบต่อสังคมไทยอย่างมาก เป็นสาเหตุหลักของการสร้างให้เกิดความขัดแย้ง และการเสื่อมถอยของสังคม ทำให้ประเทศไทยมีภาพลักษณ์ที่ตกต่ำ และไม่น่าเชื่อถือในสายตาสังคมโลก

ปัญหาดังกล่าว ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการที่จะต้องช่วยกันเร่งส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้กับสังคมไทยที่เหมาะสม โดยพื้นฐานแห่งการสร้างความสุขของสังคมนั้น ขึ้นอยู่กับสังคม ย่อยๆ หรือกลุ่มชนต่างๆ โดยเฉพาะชุมชน หมู่บ้านหรือชุมชนท้องถิ่น และเครือข่ายประชาสังคม ที่เป็น ฐานสำคัญของการพัฒนาซึ่งจำเป็นที่จะต้องสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางสังคม และเสริมสร้างระบบการ ป้องกัน ปราบปรามการกระทำที่ไม่ซื่อตรง หรือการทุจริตคอร์รัปชัน ด้วยเครื่องมือที่เหมาะสมกับสังคมไทย เพราะการอยู่ร่วมกันจะมีกระบวนการควบคุมทางสังคมที่มาจากคติ ความเชื่อวิถีประเพณี จารีตประเพณี ที่ เกิดจากคนในพื้นที่นั้นๆ เสมอ เป็นหลักในการกำกับกับการปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกัน ส่งผลให้เผชิญกับการ เปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทันและมีสังคมแวดล้อมที่สงบสุข

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) จึงได้พัฒนาหลักสูตร การส่งเสริมเครือข่ายประชาสังคมต่อต้าน การทุจริตด้วยวิถีวัฒนธรรม ให้เป็นเครื่องมือที่ส่งเสริมให้สังคมแต่ละแห่งกำหนดหลัก จริยธรรม เป้าหมาย เพื่อยึดถือปฏิบัติร่วมกัน โดยใช้ “ธรรมนูญชุมชน” เป็นเครื่องมือหลักในการดำเนินงาน เพื่อสร้างและ พัฒนาชุมชนคุณธรรมเนื่องจากเป็นหลักกำกับการทำงานและการปฏิบัติร่วมกันของคนในชุมชน เป็นกติกา กลางเพื่อการอยู่ร่วมกัน จัดระบบระเบียบการทำงานของผู้คนในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ บนวิถีวัฒนธรรมที่ สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และสภาพความจำเป็น เนื่องจากเป็นกฎหมายสังคมที่เป็นประชาธิปไตย สร้าง รากฐานของความเข้มแข็งมุ่งกระจายอำนาจการบริหารจัดการท้องถิ่น และลดการทุจริตคอร์รัปชัน ด้วย กระบวนการมีส่วนร่วม ที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปปรับใช้ในการส่งเสริมความสุจริตในชุมชน ได้ต่อไป

คณะทำงาน

สารบัญ

หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์	3
รูปแบบหลักสูตร	3
กลุ่มเป้าหมาย	3
ระยะเวลาหลักสูตร	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตเนื้อหา	4
กิจกรรมที่ 1 การประชาสัมพันธ์	7
กิจกรรมที่ 2 การคัดเลือก	8
กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมแนะนำโครงการและกิจกรรมสร้างสัมพันธ์ (สำหรับเครือข่ายชุมชน)	10
กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “กระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งเป็นสุขบนฐานวัฒนธรรม” (สำหรับเครือข่ายชุมชน)	11
กิจกรรมที่ 5 ทบทวนการสัมมนาวันแรกและชี้แจงวัตถุประสงค์การจัดงานและความคาดหวังของการเข้าร่วมโครงการ (สำหรับเครือข่ายชุมชน)	14
กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมสนทนา “ความร่วมมือเพื่อการขับเคลื่อนชุมชนเข้มแข็งเป็นสุข สังคมที่ไม่ทนต่อการคอร์รัปชัน” (สำหรับเครือข่ายชุมชน)	16
กิจกรรมที่ 7 การเสวนา “อนาคตชุมชนไทยในยุค 4.0” (สำหรับเครือข่ายชุมชน)	18
กิจกรรมที่ 8 กระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งเป็นสุขปลอดการทุจริตด้วยมิติวัฒนธรรม (สำหรับเครือข่ายชุมชน)	21
กิจกรรมที่ 9 การบรรยาย “สร้างคนดีมีคุณธรรม สังคมไทยมีอนาคตด้วยศาสตร์พระราชา” (สำหรับตัวแทนหน่วยงานองค์กรภาคียุทธศาสตร์)	22
กิจกรรมที่ 10 การบรรยายแนวคิดหลักการสร้างชุมชนเข้มแข็งเป็นสุขด้วยฐานแห่งความดี (สำหรับตัวแทนหน่วยงานองค์กรภาคียุทธศาสตร์)	24
กิจกรรมที่ 11 ฝึกลิเคิราะห์ชุมชน (สำหรับตัวแทนหน่วยงานองค์กรภาคียุทธศาสตร์)	26
กิจกรรมที่ 12 การสนับสนุนงบประมาณสำหรับจัดทำธรรมนูญ	28
กิจกรรมที่ 13 การลงพื้นที่เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานกับเครือข่ายชุมชนต้นแบบ	28
กิจกรรมที่ 14 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานจัดทำธรรมนูญชุมชนเพื่อต่อต้านการทุจริตระดับภาคและร่วมกับส่วนกลางกับภาคีหน่วยงานอื่น	29
กิจกรรมที่ 15 การจัดทำสื่อองค์ความรู้เพื่อสื่อสารดำเนินงาน	30
ภาคผนวก ก เอกสารประกอบ	32
ภาคผนวก ข (ร่าง)กำหนดการจัดกิจกรรม	76
รายชื่อคณะทำงาน	

หลักสูตร การส่งเสริมเครือข่ายประชาสังคมต่อการทุจริตด้วยวิถีวัฒนธรรม ภายใต้โครงการ ส่งเสริมเครือข่ายประชาสังคมต่อการทุจริตด้วยวิถีวัฒนธรรม

หลักการและเหตุผล

ปัญหาการทุจริต คอรัปชั่น ฉ้อราษฎร์บังหลวง เป็นสถานการณ์ปัญหาที่รุนแรง และมีผลกระทบต่อสังคมไทยอย่างมาก เพราะกระทบต่อความสงบสุข ความมั่นคง และสร้างความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่รุนแรง เป็นสาเหตุหลักของการสร้างให้เกิดความขัดแย้ง และการเสื่อมถอยของสังคม ทำให้ประเทศไทยมีภาพลักษณ์ที่ตกต่ำ และไม่น่าเชื่อถือในสายตาสังคมโลก สอดคล้องกับผลการศึกษารายงานสถานการณ์คุณธรรมของศูนย์ปี 2560 เรื่อง “สถานการณ์คุณธรรมของสังคมไทย” โดยศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ร่วมกับศูนย์สำรวจสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์¹ พบว่าปัญหาวิกฤตทางด้านคุณธรรมที่มีความรุนแรงในสังคมไทย 3 ลำดับแรก คือ ปัญหาซื้อสัตย์ สุจริต การทุจริตคอร์รัปชั่น รองลงมา คือ ปัญหาขาดความสามัคคี เกิดความขัดแย้งในสังคม และ ปัญหาจิตสำนึกสาธารณะ ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม จากการสำรวจสถานการณ์คุณธรรม จริยธรรมของสังคมไทย ปี 2561² ที่จัดทำโดยความร่วมมือของ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด กระทรวงวัฒนธรรม ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลจากกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานสมัชชาคุณธรรมในระดับภูมิภาค ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้ที่เข้าร่วมงานงานสมัชชาคุณธรรมภาคกลาง ภาคเหนือ และสอบถามทางไปรษณีย์ในภูมิภาคที่ยังไม่ได้มีการจัดงาน คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ จำนวน 608 คน ผลการสำรวจพบว่าปัญหาที่มีความรุนแรงสูงสุด 5 ลำดับแรก คือ ปัญหาความซื้อสัตย์ สุจริต การทุจริตคอร์รัปชั่น รองลงมา คือ ปัญหาด้านจิตสำนึกสาธารณะ ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม ปัญหาพฤติกรรมวัตถุนิยม บริโภคนิยมไม่มีความพอเพียง ปัญหาขาดระเบียบวินัย ไม่เคารพกติกา กฎหมาย ปัญหาขาดความสามัคคีเกิดความขัดแย้งในสังคม และปัญหาคนรุ่นใหม่ไม่ค่อยมีสัมมาคารวะ ไม่เคารพผู้ใหญ่ จะเห็นได้ว่าปัญหาลำดับต้น ๆ ยังคงเป็นปัญหาเดิม โดยเฉพาะในเรื่องการทุจริตคอร์รัปชั่นยังคงเป็นลำดับแรก กล่าวได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ในสังคมไทยต่างเห็นตรงกันว่าปัญหาความซื้อสัตย์สุจริตกำลังอยู่ในขั้นวิกฤติที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข

นักสังคมศาสตร์มองปัญหาคอร์รัปชั่นว่ามีลักษณะเป็น “ภาวะดุลยภาพ” (equilibrium) อย่างหนึ่ง คอร์รัปชั่นเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มบุคคล คนคนหนึ่งจะไม่มีสภาพที่ดีขึ้นหากเลือกทำในสิ่งที่แตกต่างไปจากที่คนอื่น ๆ เขาทำกัน การจะเข้าใจปัญหาคอร์รัปชั่นแบบภาวะดุลยภาพ ต้องอาศัย

¹ “สถานการณ์คุณธรรมของสังคมไทย (2560)” โดยศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ร่วมกับศูนย์สำรวจสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

² การสำรวจสถานการณ์คุณธรรม จริยธรรมของสังคมไทย ปี 2561 ที่จัดทำโดยความร่วมมือของ ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด กระทรวงวัฒนธรรม

แนวคิดที่เรียกว่า พฤติกรรมขึ้นอยู่กับคนอื่น หรือ Contingent Behavior ที่อธิบายว่า พฤติกรรมคนเราแต่ละคนขึ้นอยู่กับว่าคนอื่นเขามีพฤติกรรมอย่างไร คนเรารู้สึกพอใจทำในสิ่งที่เรียกว่าคอร์รัปชัน เพราะเห็นคนอื่นทำในสิ่งนั้น ในประเทศที่คอร์รัปชันสูง คนแต่ละคนจะมองว่า การทำอะไรที่แตกต่างไปจากคนอื่นจะไม่เป็นผลดีแก่ตัวเอง ยกเว้นว่าคนทั้งหลายจะมาร่วมมือกันที่จะไม่ทำในสิ่งนั้น³

ปัญหาดังกล่าว ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการที่จะต้องช่วยกันเร่งส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับสังคมไทยที่เหมาะสม โดยพื้นฐานแห่งการสร้างความสุขของสังคมนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับสังคมย่อยๆ หรือกลุ่มชนต่างๆ ที่มีประวัติศาสตร์ ความเชื่อ ศาสนาและวิถีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป ในแต่ละบริบทพื้นที่ที่สำคัญ เพราะการอยู่ร่วมกัน เป็นสังคมเล็กๆ นั้น ก็ย่อมจะมีกระบวนการควบคุมทางสังคมที่มาจากคติ ความเชื่อ วิถีประเพณี ที่เกิดจากคนในพื้นที่นั้นๆ เสมอ ชุมชนท้องถิ่นจะเกิดความอยู่เย็นเป็นสุข ก็ย่อมจะมีหลักเหล่านี้นำมาใช้ในการปฏิบัติเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ซึ่งถ้ามีการยึดมั่นวิถีวัฒนธรรมและปฏิบัติกันอย่างต่อเนื่อง จะพบว่าชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ จะเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทันและมีสังคมแวดล้อมที่สงบสุข หากชุมชนท้องถิ่นใด หรือเครือข่ายกลุ่มชนใด ละเลยหลักการดำเนินชีวิตของชุมชนท้องถิ่นที่เป็นพื้นฐาน โดยสนใจแต่กฎระเบียบภายนอกเท่านั้น ชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ ก็ประสบกับปัญหาในการอยู่ร่วมกัน และนำไปสู่สังคมแห่งการเป็นปัจเจกมากขึ้น โดยเฉพาะชุมชน หมู่บ้านหรือชุมชนท้องถิ่น และเครือข่ายประชาสังคม ที่เป็นฐานสำคัญของการพัฒนาซึ่งจำเป็นที่จะต้องสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางสังคม และเสริมสร้างระบบการป้องกันปราบปรามการกระทำที่ไม่ซื่อตรง หรือการทุจริตคอร์รัปชัน ด้วยเครื่องมือที่เหมาะสมกับสังคมไทย

ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) จึงได้พัฒนาเครื่องมือที่ส่งเสริมให้สังคมแต่ละแห่งกำหนดหลักจริยธรรม เป้าหมายเพื่อยึดถือปฏิบัติร่วมกัน โดยพัฒนาต่อยอดมาจากกระบวนการจัดทำเป้าหมายตัวชี้วัดความสุขชุมชน ตามแนวทาง อาจารย์ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และธรรมนูญหมู่บ้านสันติสุขของจังหวัดบุรีรัมย์ ที่เรียกว่า “ธรรมนูญชุมชน” เพื่อเป็นเครื่องมือหนึ่งในการสร้างและพัฒนาชุมชนคุณธรรม เนื่องจากเป็นหลักกำกับการทำงานและการปฏิบัติร่วมกันของคนในชุมชน เป็นกติกากลางเพื่อการอยู่ร่วมกัน จัดระบบระเบียบการทำงานของผู้คนในชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ บนวิถีวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และสภาพความจำเป็น เน้นการส่งเสริมการนำมิติด้านคุณธรรม ความดี วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งมีความเชื่อพื้นฐานของการละชั่ว กลัวบาป ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน และนำมาเป็นเครื่องมือหลักในการดำเนินงาน โครงการส่งเสริมเครือข่ายประชาสังคมต่อต้านการทุจริต ด้วยวิถีวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นกฎหมายสังคมที่เป็นประชาธิปไตย สร้างรากฐานของความเข้มแข็งมุ่งกระจายอำนาจการบริหารจัดการท้องถิ่น และลดการทุจริตคอร์รัปชัน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม และพัฒนาหลักสูตร การส่งเสริมเครือข่ายประชาสังคมต่อต้านการทุจริตด้วยวิถีวัฒนธรรม เพื่อเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปปรับใช้ในการส่งเสริมความสุจริตในชุมชน ได้ต่อไป

³ ปรีดี บุญซื่อ “เหตุปัจจัยของการเปลี่ยนผ่าน จากประเทศคอร์รัปชันสูงสู่คอร์รัปชันต่ำ” : 30 เมษายน 2560 สืบค้นจาก

<https://thaipublica.org/2017/04/pridi45/>

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ท้องถิ่น และเครือข่ายประชาสังคม ในการป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบ ด้วยหลักคุณธรรม ความดี ตามวิถีวัฒนธรรม
2. เพื่อนำกระบวนการไปพัฒนา ขยายผล และต่อยอดเครือข่ายการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

รูปแบบหลักสูตร

หลักสูตร การส่งเสริมเครือข่ายประชาสังคมต่อต้านการทุจริตด้วยวิถีวัฒนธรรม ประกอบด้วย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การคัดเลือกชุมชนปฏิบัติการ

ระยะที่ 2 การเสริมสร้างศักยภาพเครือข่าย และ องค์กรพี่เลี้ยง การส่งเสริมการปฏิบัติการในพื้นที่

ระยะที่ 3 การติดตามผลการดำเนินงาน

กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย

1. ตัวแทนตำบลจากพื้นที่ต่างๆ
2. ตัวแทนหน่วยงานองค์กรภาคียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) ศูนย์คุณธรรม(องค์การมหาชน) พื้นที่ต้นแบบ

ระยะเวลาหลักสูตร

ระยะที่ 1 การคัดเลือกชุมชนปฏิบัติการ

ระยะที่ 2 การเสริมสร้างศักยภาพ

เครือข่ายชุมชน ระยะเวลา 3 วัน 2 คืน (18 ชั่วโมง)

ตัวแทนหน่วยงานองค์กรภาคียุทธศาสตร์ ระยะเวลา 1 วัน (8 ชั่วโมง)

ระยะที่ 3 การติดตามผลการดำเนินงาน ระยะเวลา 2 วัน 1 คืน (11 ชั่วโมง)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. หมู่บ้านและชุมชนรวมถึงชุมชนท้องถิ่นได้รับการถ่ายทอดและฝึกอบรมสามารถลดปัญหาด้านการกระทำความผิดและการทุจริตคอร์รัปชัน ที่สอดคล้องกับหลักวัฒนธรรม คุณธรรม ของแต่ละพื้นที่
2. หมู่บ้านและชุมชนรวมถึงชุมชนท้องถิ่น ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. หมู่บ้านและชุมชนรวมถึงชุมชนท้องถิ่น สามารถยกระดับเป็นแหล่งเรียนรู้ในการลดปัญหาการทุจริตและการประพฤติมิชอบ มีต้นแบบความสำเร็จที่จะส่งต่อชุมชนอื่นๆ ในระยะต่อไป

ขอบเขตเนื้อหา

กระบวนการในการดำเนินงานหลักสูตร การส่งเสริมเครือข่ายประชาสังคมต่อต้านการทุจริตด้วยวิถีวัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 2 วัตถุประสงค์หลัก 3 ระยะ 15 กิจกรรม ซึ่งมีเนื้อหาและวิธีการ แยกตามวัตถุประสงค์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ระยะ	กลุ่มเป้าหมาย	กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	วิธีการ
1. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ท้องถิ่น และเครือข่ายประชาสังคม ในการป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบ ด้วยหลักคุณธรรม ความดี ตามวิถีวัฒนธรรม				
ระยะที่ 1 การคัดเลือกชุมชนปฏิบัติการ	เครือข่ายชุมชน	1. การประชาสัมพันธ์	สร้างการรับรู้ เชิญชวนให้ชุมชนต่างๆ เข้าร่วมโครงการ และดำเนินงานในการป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบ ด้วยหลักคุณธรรมความดี ตามวิถีวัฒนธรรม	-การประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางที่หลากหลาย
		2. การคัดเลือก	เครือข่ายชุมชนที่เข้าร่วมโครงการที่ผ่านเกณฑ์พื้นฐานซึ่งคาดว่าจะส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานได้	- การกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก
ระยะที่ 2 การเสริมสร้างศักยภาพ	เครือข่ายชุมชน	3. กิจกรรมแนะนำโครงการและกิจกรรมสร้างสัมพันธ์	สร้างความเข้าใจและความจำเป็นในการดำเนินงานโครงการ นำเครื่องมือพัฒนาความสุขชุมชนมาสร้างความตระหนักของพื้นที่ให้เกิดการทบทวนตนเอง โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม	- การแบ่งกลุ่มระดมความเห็น
		4. กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “กระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งเป็นสุข บนฐานวัฒนธรรม”	นำเสนอความสำคัญของการเชื่อมโยงของแต่ละปัญหาไม่แยกส่วน และแนะนำเครื่องมือ (ธรรมนูญสันติสุข 9 ดี) ที่นำไปสู่การปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างพื้นที่ต้นแบบ และพื้นที่ที่จะดำเนินการ	- การบรรยาย - การปฏิบัติ - การนำเสนอ
		5. กิจกรรมทบทวนการสัมมนาวันแรกและชี้แจงวัตถุประสงค์การจัดงานและความคาดหวังของการเข้าร่วมโครงการ	ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมในวันแรก เพื่อสร้างความเข้าใจ และกำหนดจุดหมายที่ตรงกันในการกำหนดแผนปฏิบัติการในการดำเนินงานพัฒนาธรรมาภิบาลหมู่บ้านที่สอดคล้องกับพื้นที่ของตน	- การบรรยาย - การลงมือปฏิบัติ - การนำเสนอ

ระยะ	กลุ่มเป้าหมาย	กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	วิธีการ
		6. กิจกรรมเสวนา “ความร่วมมือเพื่อการขับเคลื่อนชุมชนเข้มแข็งเป็นสุข สังคมที่ไม่ทนต่อการคอร์รัปชัน”	สร้างความเข้าใจกระบวนการทุจริต และเป้าหมายการพัฒนาและสร้างความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงานระหว่างพื้นที่ และหน่วยงานภาคี	- การเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ - การตอบคำถาม
		7. กิจกรรมเสวนา แนวคิดการพัฒนาชุมชนจากตัวอย่างดี	แลกเปลี่ยนแนวคิดการพัฒนาชุมชนที่มีรูปธรรมความสำเร็จ ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศ ระหว่างภาคองค์กรและภาคปฏิบัติและช่วยเสริมสร้างกำลังให้กับชุมชนที่เข้าร่วม	- การเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ - การตอบคำถาม
		8. กิจกรรม กระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็ง เป็นสุขปลอดการทุจริตด้วยมิติวัฒนธรรม	ทบทวนค่านิยม กฎ กติกา จารีตประเพณี ความเชื่อที่มีอยู่และที่ดั่งาม เพื่อนำมาบรรจุในธรรมนูญหมู่บ้านและกำหนดแผนการปฏิบัติการงานร่วมกัน ระหว่างเครือข่ายชุมชนและองค์กรภาคี	- การบรรยาย - การลงมือปฏิบัติ - การนำเสนอ
	ตัวแทนหน่วยงานองค์กรภาคียุทธศาสตร์	9. กิจกรรมบรรยาย “เมื่อเรากำหนดความสุข ความสุขจะกำหนดการพัฒนา”	เห็นความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมในชุมชนในการกำหนดเป้าหมาย และข้อตกลงร่วมกันผ่านธรรมนูญ พร้อมนำเสนอวิธีการตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม เช่น การจัดตั้งกรรมการ การปรับปรุงหรือการพัฒนาธรรมนูญ บทบาทของภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้เห็นภาพรวมในการดำเนินงานธรรมนูญ	- ก า ร บ ร ร ย า ย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
		10. กิจกรรมบรรยาย “แนวคิดหลักการสร้างชุมชนเข้มแข็งเป็นสุขด้วยฐานแห่งความดี”	พี่เลี้ยง(ตัวแทนหน่วยงานองค์กรภาคี) เข้าใจชุมชนในภาพรวมที่มีเป้าหมายคือการสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข	- การบรรยาย - การลงมือปฏิบัติ - การนำเสนอ
		11. กิจกรรม ฝึกวิเคราะห์ชุมชน	พี่เลี้ยง (ตัวแทนหน่วยงานองค์กรภาคี) เรียนรู้การกำหนดโจทย์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในประเด็น กระบวนการสร้างให้มีความดีความสามารถความสุข สามารถ	- การบรรยาย - การลงมือปฏิบัติ - การนำเสนอ
		2. เพื่อนำกระบวนการไปพัฒนา ขยายผล และต่อยอดเครือข่ายการป้องกันและปราบปรามการทุจริต		

ระยะ	กลุ่มเป้าหมาย	กิจกรรม	เป้าหมายกิจกรรม	วิธีการ
ระยะที่ 3 การติดตามผลการดำเนินงาน	เครือข่ายชุมชน และ ตัวแทนหน่วยงาน องค์กรภาคี ยุทธศาสตร์	12. กิจกรรมการสนับสนุนงบประมาณ สำหรับ จัดทำธรรมนูญชุมชน	เครือข่ายชุมชนสามารถนำงบประมาณที่ได้รับไปจัดทำธรรมนูญ ชุมชน ตามบริบทของตนเองโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม	- การสนับสนุนงบประมาณ ดำเนินงาน
		13. กิจกรรมการลงพื้นที่เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับเครือข่ายชุมชนต้นแบบ	การเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างองค์กรภาคีและเครือข่ายถึงกระบวนการ ดำเนินงาน ปัจจัย แนวทาง วิธีการที่จะดำเนินงานให้สำเร็จเป็น รูปธรรม เพื่อนำมาสู่การจัดการความรู้	- การประชุมแลกเปลี่ยน เรียนรู้ - การศึกษาดูงาน
		14. เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานจัดทำ ธรรมนูญชุมชนเพื่อต่อต้านการทุจริตระดับ ภาค และร่วมกับส่วนกลางกับภาคี หน่วยงานอื่น	การรายงานผลความก้าวหน้าในการดำเนินงาน และรับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ จากผู้ทรงคุณวุฒิ และจากชุมชนในภูมิภาคเดียวกัน ให้ เกิดการเรียนรู้ร่วมกันที่สามารถนำไปปรับปรุง พัฒนา หรือเพิ่มเติม ธรรมนูญของแต่ละชุมชนให้เกิดความสมบูรณ์ สามารถใช้ได้จริง	- การประชุมแลกเปลี่ยน เรียนรู้
		15. การจัดทำสื่อ องค์ความรู้เพื่อสื่อสารการ ดำเนินงาน	การขยายผลตัวอย่างดี /กระบวนการ ในการจัดทำธรรมนูญชุมชน เพื่อเป็นเครื่องมือในการต่อต้านการทุจริตในชุมชนด้วยวิถีวัฒนธรรม	- การจัดทำสื่อ - การถอดองค์ความรู้

รายละเอียดกิจกรรม

การดำเนินงานหลักสูตร การส่งเสริมเครือข่ายประชาสังคมต่อต้านการทุจริตด้วยวิถีวัฒนธรรม ภายใต้โครงการ ส่งเสริม เครือข่ายประชาสังคมต่อต้านการทุจริตด้วยวิถีวัฒนธรรม ประกอบด้วย 3 ระยะ จำนวน 15 กิจกรรม รายละเอียด ดังนี้

ระยะที่ 1 การคัดเลือกชุมชนปฏิบัติการ

กิจกรรมที่ 1 การประชาสัมพันธ์

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

เพื่อสร้างการรับรู้ เชิญชวนให้ชุมชนต่างๆเห็นประโยชน์ ความสำคัญและเข้าร่วมโครงการเพื่อดำเนินงานในการป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบ ด้วยหลักคุณธรรมความดี ตามวิถีวัฒนธรรม

สาระสำคัญ

ปัญหาการทุจริต คอรัปชั่น นักรบราชย์บังหลวง เป็นสถานการณ์ปัญหาที่รุนแรง และมีผลกระทบต่อสังคมไทยอย่างมาก เพราะกระทบต่อความสงบสุข ความมั่นคง และสร้างความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่รุนแรง เป็นสาเหตุหลักของการสร้างให้เกิดความขัดแย้ง และการเสื่อมถอยของสังคม ทำให้ประเทศไทยมีภาพลักษณ์ที่ตกต่ำ และไม่น่าเชื่อถือในสายตาสังคมโลก หมู่บ้านหรือชุมชนท้องถิ่น และเครือข่ายประชาสังคม เป็นฐานสำคัญของการพัฒนาซึ่งจำเป็นที่จะต้องสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางสังคม และเสริมสร้างระบบการป้องกัน ป้องปรามการกระทำที่ไม่ซื่อตรง หรือการทุจริตคอรัปชั่น ด้วยเครื่องมือที่เหมาะสมและทรงพลัง ที่เหมาะสมกับสังคมไทย

เพื่อสานต่อนโยบายของรัฐบาล การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ 3 และการส่งเสริมชุมชนคุณธรรมภายใต้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ในการป้องกัน ปราบปรามทุจริตและประพฤติมิชอบ ด้วยฐานองค์ความรู้ จึงดำเนินโครงการส่งเสริมเครือข่ายประชาสังคมต่อต้านการทุจริต ด้วยวิถีวัฒนธรรม เน้นการฟื้นฟูคุณค่า วิถีวัฒนธรรม ความเชื่อ ประเพณี คตินิยมต่างๆ คุณธรรม ความดี เพื่อกำหนดเป็นหลักในการกำกับและการอยู่ร่วมกัน ของชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ และนำไปสู่การส่งเสริมให้เกิดแผนชีวิตชุมชนท้องถิ่นนั้นๆในระยะยาว โดยมีวัตถุประสงค์

(1) เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นในการป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบ ด้วยหลักคุณธรรม ความดี ตามวิถีวัฒนธรรม ภายใต้บริบทที่แตกต่างในสังคมไทย

(2) เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันของชุมชน ท้องถิ่น ให้สามารถป้องกัน และป้องปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ด้วยกระบวนการพัฒนาธรรมาภิบาลชุมชนและแผนชีวิตชุมชน ภายใต้วิถีวัฒนธรรม

(3) เพื่อนำกระบวนการไปพัฒนา ขยายผล และต่อยอดเครือข่ายการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

การสนับสนุนจากโครงการ ประกอบด้วย ชุดองค์ความรู้ คู่มือการพัฒนาตัวชี้วัดความสุขชุมชน และธรรมนูญชุมชน งบประมาณสนับสนุน เพื่อการจัดทำเวทีประชาคมหมู่บ้าน และการจัดพิมพ์เอกสารธรรมนูญ แห่งละ 15,000 บาท เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การฝึกอบรม และการพัฒนาศักยภาพวิทยากรแกนนำ และการศึกษาดูงาน ธงสัญลักษณ์ “รวมพลังขับเคลื่อนสังคมคุณธรรม พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา” ใบประกาศยกย่อง การเป็นหมู่บ้านส่งเสริมคุณธรรม เพื่อการจัดทุจริตและประพฤติมิชอบ โลโก้เกียรติคุณสำหรับหมู่บ้านต้นแบบ และสนับสนุนเข้าร่วมเป็นองค์กรภาคีสมาชิกเครือข่ายความสุขชุมชน ตามแนวทาง อ.ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. การจัดทำโครงการสำหรับประชาสัมพันธ์ และใบสมัครเข้าร่วมกิจกรรม
2. การสื่อสารผ่านช่องทางต่างๆ เช่น Social media งานเวทีเครือข่ายของศูนย์คุณธรรม หนังสือเชิญชวนไปยังสำนักงานวัฒนธรรมและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระดับจังหวัด
3. กำหนดระยะเวลา 30 วัน ในการดำเนินการ

กิจกรรมที่ 2 การคัดเลือก

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ขั้นพื้นฐานในการคัดเลือกเครือข่ายชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ

สาระสำคัญ

กำหนดกระบวนการสำคัญในโครงการ ประกอบด้วยกระบวนการคัดเลือกชุมชนปฏิบัติการการจัดเวทีรวมพลประกาศเจตนารมณ์ การพัฒนาศักยภาพองค์กรภาคี(องค์กรพี่เลี้ยง) และเครือข่ายชุมชน การปฏิบัติการ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานระดับภาค และในส่วนกลาง การถอดบทเรียนขยายผลการดำเนินงาน ดังนั้นเพื่อให้เครือข่ายชุมชนที่เข้าร่วม สามารถเข้าร่วมได้ตลอดกระบวนการอย่างมีประสิทธิภาพจึงได้ กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อคัดเลือกเครือข่ายชุมชนเข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วย คุณสมบัติและเงื่อนไข รายละเอียด ดังนี้

คุณสมบัติของกลุ่มเป้าหมาย

- 1) เป็นหมู่บ้านหรือชุมชน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์เรียนรู้ชุมชนหรือสภาองค์กรชุมชน ตำบล โดยเป็นรูปแบบใด รูปแบบหนึ่งเท่านั้น ในพื้นที่เดียวกัน

- 2) มีความตั้งใจแน่วแน่ ที่จะทำให้ชุมชน/หมู่บ้าน ที่ประชาชนมุ่งทำดี ละชั่ว กลัวบาป รักษาดี
เทิดทูนสถาบันฯ และต้องการให้เกิดเป็นชุมชนที่ประชาชนในหมู่บ้านมีจิตสำนึกพลเมือง
คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
- 3) ต้องสมัครเข้าร่วมโครงการ อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ตามแบบฟอร์มที่กำหนด
- 4) กรณีเป็นหมู่บ้านหรือชุมชน ต้องกรอกใบสมัคร โดยการลงนามจากประธานชุมชน หรือ
ผู้ใหญ่บ้าน และรับรองโดยเจ้าหน้าที่องค์กรพี่เลี้ยง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล หรือ
หน่วยงานสนับสนุนภายนอก เช่น พอช. มศว. สนง.ทรัพยากรฯ กระทรวง พม. พช. สช. สสส.
บริษัทเอกชน สมาคมต่างๆ เป็นต้น
- 5) กรณีเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชน / สภาองค์กรชุมชนตำบล กรอกใบสมัคร โดยการลงนามจากประธาน
ศูนย์เรียนรู้ชุมชน หรือ ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบล ในตำบลนั้น และรับรองโดยเจ้าหน้าที่
องค์กรพี่เลี้ยงเช่นเดียวกัน
- 6) กรณีเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาล กรอกใบสมัคร โดยการลงนามของผู้บริหาร
สูงสุดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ

เงื่อนไขสำคัญ ในการเข้าร่วมโครงการ

- 1) ต้องสามารถเข้ารับธงสัญลักษณ์ของโครงการได้ ในเวทีครั้งแรก ที่มีการเปิดตัวโครงการ
- 2) สามารถเข้ารับการฝึกอบรม และเรียนรู้เครื่องมือที่โครงการจัดให้อย่างต่อเนื่อง
- 3) มีการรายงานผลการดำเนินการตามความตั้งใจ และแผนงานอย่างต่อเนื่อง
- 4) มีความพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอด ภูมิปัญญา ให้กับเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการ
รวมถึงนักวิจัยภายนอก
- 5) มีความพร้อมที่จะเข้าร่วมเวทีนำเสนอผลการดำเนินงานเวทีกลางระดับประเทศ

วิธีการดำเนินกิจกรรม

หลังจากเครือข่ายชุมชนได้ส่งใบสมัครแล้ว การพิจารณาผลขึ้นอยู่กับคณะกรรมการโครงการ เป็น
ที่สิ้นสุด โดยจะมีหนังสือแจ้งกลับอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร และ จะประกาศชื่ออย่างเป็นทางการ ใน
เว็บไซต์ของศูนย์คุณธรรม

ระยะที่ 2 การเสริมสร้างศักยภาพ

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมแนะนำโครงการและกิจกรรมสร้างสัมพันธ์ (สำหรับเครือข่ายชุมชน)

ระยะเวลา 1.30 ชั่วโมง

วิทยากร คณะทำงานศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

1. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานร่วมกันในรูปแบบภาคีเครือข่าย
2. เพื่อทบทวนสถานการณ์ในหมู่บ้าน หรือชุมชนของตนเอง
3. เพื่อแลกเปลี่ยนในหมู่บ้านหรือชุมชน และร่วมกันกำหนดเป้าหมายการพัฒนา

สาระสำคัญ

จากโครงการจังหวัดส่งเสริมคุณธรรม ซึ่งเกิดจากความร่วมมือกลไกภาครัฐเพื่อขับเคลื่อนสังคมคุณธรรมจากฐานราก ซึ่งการพัฒนาที่ไม่ถูกทางเน้นทางด้านวัตถุของสังคมในปัจจุบันส่งผลให้เกิดปัญหาทางด้านคุณธรรมจริยธรรมในพื้นที่ ทั้งๆที่ในพื้นที่ล้วนมีทุน หรือทรัพยากร ซึ่งในที่นี่ ได้แก่ หน่วยงานดี องค์การดี ชุมชนดี คนดี และนำมาสู่การหาวิธีการแก้ไขปัญหาด้วยการจัดกลไกความร่วมมือ ผ่านการประชุมระดมความเห็น การจัดทำรายงานสถานการณ์ปัญหาในพื้นที่ เพื่อร่วมกันกำหนดเป้าหมายการขับเคลื่อนคุณธรรมของจังหวัด เริ่มจากจุดเล็ก และขยายผลในระดับจังหวัด จุดเน้นของการดำเนินงานจังหวัดส่งเสริมคุณธรรมคือนำจุดแข็ง (ทุนดี คนดี กิจกรรมดี) มาเป็นฐานในการขับเคลื่อนที่สอดคล้องกับบริบท ที่นำมาสู่การดำเนินงานโครงการรวมพลังเครือข่ายประชาสังคมต่อต้านการทุจริตด้วยวิถีวัฒนธรรม โดยนำเครื่องมือพัฒนาความสุขชุมชนมาสร้างความตระหนักของพื้นที่ให้เกิดการทบทวนตนเอง ได้แก่ ตัวชี้วัดความสุขชุมชน (การตั้งเป้าหมายกำหนดความสุขของตนเองที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม สามารถชี้วัดได้) ธรรมนูญความสุข (การตั้งกติกาในการอยู่ร่วมกัน เป็นเสมือนโครงบ้าน กำหนดสิ่งที่จะทำหรือไม่ทำร่วมกัน) และแผนชีวิตความสุขหมู่บ้าน/ชุมชน (องค์กรประกอบที่ทำให้เกิดความสมบูรณ์ ในการขับเคลื่อนความสุขร่วม) ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ร่วมคิดร่วมทำ สร้างความเข้มแข็งภายใน เพื่อกำหนดอนาคตที่ต้องการ โดยที่ความสุขคือ ความรู้สึกดี ปลอดภัย ปลอดภัย สงบ มีความสุข ผ่อนคลาย ฐานของความสุขนั้นเกิดจากการได้รับ การให้ และการปล่อยวาง ซึ่งต้องดำเนินงานทั้งสุขส่วนตัว และสุขส่วนรวม ให้สมบูรณ์จึงจะส่งผลให้เกิดประโยชน์สุขในสังคม

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. วัสดุอุปกรณ์ได้แก่ กระดาษปอนด์ สี ใบบางที่กำหนดโจทย์ ของดีบ้านฉัน /ภาพของชุมชนที่อยากเห็นในอนาคต/ ปัญหาความทุกข์ใจของชุมชน/ความดีที่อยากทำ)
2. แนะนำตัว หน่วยงานองค์กรภาคร่วมจัด และชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ
3. แนะนำโครงการ
4. แจกใบบาง (โจทย์ ของดีบ้านฉัน /ภาพของชุมชนที่อยากเห็นในอนาคต/ ปัญหาความทุกข์ใจของชุมชน/ความดีที่อยากทำ) คนละ 1 แผ่น เพื่อทบทวนตนเอง
5. แบ่งกลุ่มตามหมู่บ้านนำใบบางมาพูดคุยแลกเปลี่ยนในหมู่บ้าน(ตำบล)ของตนเอง และจัดทำเป็นภาพเพื่อนำเสนอ โดยของดีบ้านฉัน และภาพที่อยากเห็นนำเสนอเป็นภาพวาด ปัญหาที่อยากแก้ และความดีที่อยากทำเขียนรายละเอียด พร้อมระบุชื่อหมู่บ้าน หรือ ตำบล หรือองค์กรให้ชัดเจน

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้“กระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งเป็นสุขบนฐานวัฒนธรรม” (สำหรับเครือข่ายชุมชน)

ระยะเวลา 6 ชั่วโมง

วิทยากร นายเสรี ศรีหะไตร

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

1. เพื่อนำเสนอความสำคัญของการเชื่อมโยงของแต่ละปัญหาไม่แยกส่วน
2. เพื่อนำเสนอเครื่องมือ (ธรรมานุญสันติสุข 9 ดี) ที่นำไปสู่การปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง
3. เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างพื้นที่ต้นแบบ และพื้นที่ที่จะดำเนินการ

สาระสำคัญ

แนวทางการส่งเสริมคุณธรรม

การส่งเสริมคุณธรรมต้องทำภาพรวมของประเทศไทย และแต่ละจังหวัดกลับไปคิดว่าแต่ละจังหวัดจะอย่างไร ซึ่งต้องหลอมให้เป็นครอบครัวเดียวกันสายใยสัมพันธ์ **สิ่งที่ต้องเริ่มต้นและเป็นคำตอบสุดท้ายสำหรับประเทศไทย คือ สันติสุข** โดยต้องหาปัจจัยความสำเร็จว่าต้องทำอะไรบ้าง สิ่งที่ทำมาแล้วมีอะไรบ้าง และสิ่งที่เป็นกระดุมเม็ดแรก คือ ทำดี ละชั่ว กลัวบาป รักษาดี จงรักภักดี

ปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายสูงสุด การสร้างระบบการควบคุมทางสังคม (รูปแบบคือสภาผู้นำหรือคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.)) ต้องมีกฎกติกาทางสังคมหรือธรรมานุญหมู่บ้าน กฎสังคมมีมาตั้งแต่เริ่มมีมนุษย์ ปู่ย่าตายายสร้างไว้มากมาย เช่น ประเพณีชิงเปรตเป็นการเช่นวิญญาน

บรรพบุรุษที่ไม่มีคนทำบุญให้ เป็นการเตือนสติว่าใครทำไม่ดี ต้องโดนลงโทษ ปัจจุบันกฎสังคมลดลงไปทุกวัน จึงต้องไปสำรวจตรวจสอบค้นหากันจริงจัง และเมื่อมีกฎกติกาทางสังคมแล้วจะต้องมีการนำไปสู่การปฏิบัติ คือ ต้องมีแผนชีวิต (การนำกฎกติกาไปปฏิบัติให้เป็นวิถีชีวิตจริงๆ) และประเมินว่าปฏิบัติตามแผนชีวิตจริงหรือไม่ กรณีของจังหวัดบุรีรัมย์กำหนดเป็นกฎ 99 ข้อ และแปลงเป็นแผนชีวิตนำไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งมีการจัดทำคู่มือ ทุกหมู่บ้านต้องมีคู่มือ ความเชื่อและศรัทธา เป็นสิ่งสำคัญถ้าความเชื่อความศรัทธาไม่เกิดจะอันตรายมาก เพราะการทุจริตส่วนใหญ่ถูกต้องตามกฎหมายทุกประการ แต่เกิดจากการไม่มีจิตสำนึก

บุรีรัมย์สันติสุข 9 ดี (BCM Model: Case Management Model)

ทั้ง 9 ดีเป็นวงจรเชื่อมโยงกัน ดีที่ 9 (กม./ชุมชนเข้มแข็ง) สำคัญมาก ต้องมีพลัง 3 ก. เป็นระบบควบคุมทางสังคม ประกอบไปด้วย กรรมการหมู่บ้าน กรรมการคุ้มบ้าน กรรมการหมู่บ้านน้อย (ฝ่ายเด็กและเยาวชน) โดยทั้ง 3 ก. ต้องผูกพันกัน กรรมการหมู่บ้านน้อยต้องศึกษาเรียนรู้จากกรรมการหมู่บ้าน เพราะจะเติบโตและพัฒนาชุมชนต่อไป เหตุที่ต้องมี 3 ก. เพราะหลักการแบ่งเขต แบ่งคุ้ม ยึดสายสัมพันธ์ หลักสายโลหิต สายเลือดอยู่ด้วยกัน คนเหล่านี้เมื่อตั้งมาเป็นกรรมการหมู่บ้านโดยตำแหน่ง เมื่อประชุมจบทุกเรื่องจะถ่ายทอดต่อไปถึงครอบครัวทันที ดีที่ 9 สำคัญมาก เป็นผู้สร้างดีที่ 7 หลุดพ้นอาชญากรรม เช่น การตั้งด่านชุดลาดตระเวนในชุมชน การบำบัดยาเสพติดที่บุรีรัมย์ซึ่งเน้นไปฝึกอบรม นั่งสมาธิที่ป่าช้า ต้องตั้งมาที่ดีที่ 1 ให้กลัวบาปให้ได้ หรือที่เรือนจำนางรอง นักโทษต้องสวดมนต์ทุกวัน สาบานทุกวันว่าจะกลับตัวเป็นคนดี ต้องปลูกฝังความเชื่อและศรัทธา การควบคุมทางสังคมช่วยให้อาชญากรรมลดลงได้

เมื่อได้ปัจจัยความสำเร็จมาแล้วต้องมากำหนดกติกา ให้ลูกบ้านไปค้นความดี ความงามในหมู่บ้านที่สะสมไว้ ว่ามีอะไรบ้าง อะไรที่หายไป กลั่นกรองมาเหลือ 99 ข้อ เป็นธรรมนูญหมู่บ้าน และจะนำไปสู่การปฏิบัติอย่างไร ต้องมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์มากำกับ ที่บุรีรัมย์พาไปสาบานที่วัดพระเจ้าใหญ่ และอนุสาวรีย์รัชกาลที่ 1 และพาไปสร้างหอธรรมนูญ พื้นที่ในการทำทุกอย่างอยู่ที่หมู่บ้าน

วิธีการยึดโยงยุทธศาสตร์กับหมู่บ้านและพัฒนาเป็นแผนปฏิบัติการ แผนชีวิตหมู่บ้าน

คำถามคือมีกระบวนการเชื่อมโยงนโยบายถึงหมู่บ้าน ถ้าไม่ควบคุมทางศีลธรรมจะเกิดอะไรขึ้น ดังนั้นหัวใจสำคัญอยู่ที่แผนชีวิตหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง (บัญญัติ 4 ประการ)

- 1) ต้องเป็นแผนเพื่อการพึ่งพาตนเอง ด้วยกองทุนพึ่งพาตนเองเป็นเบื้องต้น
- 2) ต้องเป็นแผนที่นำไปสู่การปฏิบัติให้เป็นวิถีชีวิตประจำวัน
- 3) ต้องมีบทลงโทษตามธรรมนูญหมู่บ้าน หากมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม
- 4) ต้องมีระบบส่งต่อการพัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืน

กระบวนการ 5 ขั้นตอน

- 1) กำหนดเป้าหมายสูงสุด เช่น ประเทศไทยต้องปราศจากการทุจริต
- 2) ค้นหาปัจจัยสำคัญความสำเร็จ เช่น สร้างจิตสำนึกกลัวบาปให้ได้ ถ้าไม่สร้างการทุจริตจะยังเกิดขึ้น สร้างระบบควบคุมทางสังคม สร้างเครือข่าย ทำตัวเป็นหิ้งห้อยประกายแสง ฝึกลือ ขยับปีก เผยแพร่กระจายความดีออกไป
- 3) กำหนดกฎกติกา
- 4) การแปลงกติกาเป็นแผน เรียกว่าแผนชีวิตหมู่บ้าน/ แผนชีวิตชุมชน หรือแผนทำให้หมู่บ้าน ปราศจากการทุจริต
- 5) ประเมินว่าปฏิบัติตามแผนชีวิตจริงหรือไม่ เกิดขึ้นจริงหรือไม่

กระบวนการคือ การหาเป้าหมายสูงสุดของตนเอง หมู่บ้าน องค์กร ชุมชน คือการอยู่อย่างสันติสุข ค้นหาปัจจัยความสำเร็จ ปัจจัยแรก คือกลัวบาป สร้างความเชื่อและความศรัทธา ปัจจัยประการที่สอง สร้างระบบการควบคุมทางสังคม ใช้หลักการคนไทย ครอบครัวยุคเดียวกันสายเลือดเดียวกัน โดยสร้างสภาผู้นำ (ผู้นำจากทุกฝ่าย) ปัจจัยประการที่สาม การมีกติกาทางสังคม (ธรรมนูญหมู่บ้าน) ปัจจัยประการที่สี่ คือ การค้นหาภูมิลำเนา สังเกตตรวจสอบ ค้นหาภูมิลำเนาที่นำมาเป็นหลักยึด ประการสำคัญคือกฎสังคม ต้องเป็นวิถีชีวิต นำไปสู่การกำหนดแผนชีวิต และประเมินผลการดำเนินงานเพื่อการพัฒนา โดยสรุปแล้วกระบวนการในการจัดทำแผนชีวิต คือ

- 1) หาเป้าหมายสูงสุด
- 2) หาปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญที่ทำให้บรรลุเป้าหมาย
- 3) นำมากำหนดเป็นกฎกติกาทางสังคม ในการดำเนินงานร่วม
- 4) นำมาแปลงเป็นแผนชีวิตผ่านการทำคู่มือ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ
- 5) การประเมินผล

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. กำหนดกติการ่วม ได้แก่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การให้คำมั่น (สาบาน) การกลับไปพื้นที่และดำเนินกิจกรรม แต่ละจังหวัดคัดเลือกตัวแทน
2. การดำเนินงานเน้นการดำเนินงานในภาพรวมของประเทศไทย ไม่ใช่เฉพาะในพื้นที่ วางแผนการกลับไปดำเนินงานในพื้นที่และประกอบการดำเนินงาน
3. วิทยากรนำเสนอเนื้อหากรอบยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนบุรีรัมย์สันติสุข 9 ดี ด้วย BCM Model เพื่อแลกเปลี่ยนก่อนนำเข้าสู่การพูดคุย
4. แบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม โดยให้หมู่บ้านต้นแบบของบุรีรัมย์เป็นที่เลี้ยงนำการพูดคุย
5. กำหนดประเด็นในการแบ่งกลุ่มระดมความเห็น 5 ประเด็น ได้แก่ กำหนดเป้าหมายสูงสุด (เช่น ประเทศไทยต้องปราศจากการทุจริต) ค้นหาปัจจัยความสำเร็จ (เช่น สร้างจิตสำนึกกลัวบาปให้ได้/ ถ้าไม่สร้างการทุจริตจะยังเกิดขึ้น) สร้างระบบควบคุมทางสังคม สร้างเครือข่าย กำหนดกฎกติกา/ ธรรมนูญหมู่บ้าน การแปลงกติกาเป็นแผนที่เรียกว่าแผนชีวิตหมู่บ้าน และประเมินว่าปฏิบัติตามแผนชีวิตจริงหรือไม่ ใน 2 ระดับ คือ ระดับประเภท และระดับจังหวัด (ระยะเวลา 2 ชั่วโมง)
6. ผู้เข้าร่วมนำเสนอผลการระดมความเห็น

กิจกรรมที่ 5 ทบทวนการสัมมนาวันแรกและชี้แจงวัตถุประสงค์การจัดงานและความคาดหวังของการเข้าร่วมโครงการ (สำหรับเครือข่ายชุมชน)

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

วิทยากร คณะทำงานศูนย์คุณธรรม

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

1. เพื่อทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมในวันแรก
2. เพื่อทราบความคาดหวังจากผู้เข้าร่วมโครงการ
3. เพื่อสร้างความเข้าใจ และกำหนดจุดหมายที่ตรงกันในการกำหนดแผนปฏิบัติการในการดำเนินงานพัฒนาธรรมนูญหมู่บ้านที่สอดคล้องกับพื้นที่ของตน

สาระสำคัญ

จากเป้าหมายการดำเนินงานคือการขับเคลื่อนความอยู่เย็นเป็นสุข ลดความทุกข์ที่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน ความประพดติมิชอบ ไม่ดีไม่งาม เพิ่มการมุ่งเน้นความสุขส่วนรวม โดยอาจารย์ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรมเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขโดยขับเคลื่อนจากฐานราก เพื่อสร้างชุมชนที่

เอื้ออาทรไม่นิ่งดูตาย เป็นสังคมไม่ทอดทิ้งกัน สิ่งที่เป็นคือ พื้นที่/ชุมชนต้องเห็นตนเอง หรือทบทวน สถานการณ์ของพื้นที่ตนเอง ความสุขที่ต้องการให้เกิดขึ้นร่วมกันในพื้นที่

การเรียนรู้แนวทางการพัฒนาธรรมนูญหมู่บ้าน 9 ดี ของจังหวัดบุรีรัมย์ เชื่อมโยงกับกระบวนการ สร้างความสุขมวลรวมชุมชนหรือการสร้างข้อตกลงในทางปฏิบัติ (กำหนดว่าต้องการทำ หรือไม่ทำอะไร (Do & Don't) ในชุมชนของตนเอง) โดยชุมชนที่เข้าร่วมเกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการดำเนินงาน คือ การพัฒนากลไก 2 ประการ ได้แก่ ประการแรกการมีสภาผู้นำที่เข้มแข็ง และประการที่สองสร้างปฏิญญา ข้อตกลง ธรรมนูญในหมู่บ้าน (ใครไม่มีต้องทำ ใครทำแล้วต้องปรับปรุง ใครทำดีแล้วต้องขยายผล) เป็น งานที่จะดำเนินงานร่วมกันนำไปสู่โครงการกิจกรรมที่ตอบโจทย์และวางแผนในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นใน ปัจจุบัน และอาจเกิดขึ้นในอนาคต

กรอบการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขประกอบด้วย ศิล และธรรม โดยศิลหมายถึง ธรรมนูญ กติกา ในการอยู่ร่วมกันของชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ และธรรม คือแผนชีวิต การปฏิบัติเพื่อความสุข เป็นหลักการที่ ต้องดำเนินคู่กัน นำมาสู่การพัฒนาธรรมนูญ ซึ่งหมายถึง การปกครองอย่างเป็นธรรม ระเบียบปฏิบัติที่ดี งาม ซึ่งชุมชนต้องสร้างขึ้นมาให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ เป็นวิถีชีวิต ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมและทัศนคติในอนาคต โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม และกลไกหลักคือสภาผู้นำที่มาจากทุก ภาคส่วนในชุมชน กำหนดสิ่งที่ควรทำควรปฏิบัติในตำบล และขับเคลื่อนในหมู่บ้าน โดยคุณธรรมสำคัญใน สังคมไทยปัจจุบัน ได้แก่ พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา ซึ่งอาจจะขยายผลไปสู่คุณธรรมอื่นๆ ทำให้เกิดการ คิดและกำหนดด้วยตนเองเพื่อเหมาะสมกับพื้นที่ตนเอง และประกาศร่วมกันในวันที่ 10 กันยายน 2560 ความสำคัญคือการกลับไปลงมือทำที่หมู่บ้าน เป็นกติกากลางซึ่งจะส่งผลให้เกิดคุณธรรม 4 ประการ โดย อัตโนมัติ

ที่มาของการดำเนินงานโครงการนี้เกิดจากดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์ CPI ที่ระดับลดลงแสดงถึงปัญหา ที่เพิ่มมากขึ้นในระดับประเทศ โครงการเน้นศักยภาพของชุมชนซึ่งเป็นกำลังสำคัญขับเคลื่อนเชื่อมโยง ยุทธศาสตร์ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ระยะที่ 3 และแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 นำมาสู่โครงการในครั้งนี้โดยหน่วยในการดำเนินงาน คือการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน ใช้กระบวนการส่งเสริมหน่วยย่อยที่เป็นปัจจัยในการส่งเสริมสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต กระบวนการ ประกอบด้วย องค์ความรู้ โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ การสร้างเวทีกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การ ยกย่องเชิดชูชุมชนส่งเสริมคุณธรรม ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ในภาพรวม ได้แก่ ระดับชุมชน เกิดการ ลดข้อร้องเรียนคดีทุจริต ลดความเดือดร้อนจากการขาดคุณธรรม เพิ่มบทบาทของกลุ่มจิตอาสา และ สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อต่อยอดขยายผลสร้างเครือข่ายต่อไป และผลลัพธ์ในระดับหน่วยงานของรัฐ

เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงานกับชุมชน เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันโดยคำนึงถึงวิถีของพื้นที่เกิดการบูรณาการอย่างแท้จริงในการดำเนินงาน

โดยชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรมนี้มาด้วยความสมัครใจ คาดหวังในการดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมความดีงามซึ่งแต่ละพื้นที่แตกต่างกันไปตามบริบท โดยมีเป้าหมายคือความสันติสุขตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นคาดหวังว่าเครือข่ายพลังประชาสังคมจะเป็นแสงเทียนท่ามกลางความมืด ที่สร้างเจตนารมณ์ที่มุ่งมั่นจะไม่ยอมรับสิ่งที่ไม่ดีงาม การทุจริต คอร์รัปชัน โดยมีมติของธรรมนูญไม่ใช้การกำกับกดทับปัญหา แต่เป็นการกระจายขยายผลความดี ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ทั้งในระดับกลุ่มจังหวัด ระดับประเทศ รวมไปถึงการขยายผลไปยังพื้นที่อื่นๆในเมืองไทย พัฒนาแนวทางการใช้วัฒนธรรมในการปราบปรามการทุจริต คอร์รัปชัน นำไปสู่การกำหนดตัวชี้วัดในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับการดำเนินการที่เป็นวิถีชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

วิธีการดำเนินกิจกรรม

1. การสรุปจากบัตรคำ สิ่งที่ได้เรียนรู้ จากกิจกรรมเรียนรู้จากกระบวนการพัฒนาธรรมนูญ 9 ดี ของโดยเมื่อวานเสนอ 9 ดี 9 ความสุข มีการรักษาวัฒนธรรม
2. การบรรยายประกอบเอกสาร
3. การส่งเสริมให้ชุมชนกำหนดข้อตกลงร่วม (ธรรมนูญ) และเป้าหมายระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว นำไปสู่การประกาศใช้ กิจกรรมโครงการต่างๆ ส่งเสริมให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
4. ผู้เข้าร่วม แสดงความเห็นและให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน
5. นำเสนอวัตถุประสงค์และเป้าหมายการดำเนินงาน โดยผู้แทนศูนย์คุณธรรม
6. ตัวแทนชุมชนนำเสนอความคาดหวังจากการเข้าร่วมกิจกรรม

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมสนทนา “ความร่วมมือเพื่อการขับเคลื่อนชุมชนเข้มแข็งเป็นสุข สังคมที่ไม่ทนต่อการคอร์รัปชัน” (สำหรับเครือข่ายชุมชน)

ระยะเวลา 1.45 นาที

วิทยากร ผู้บริหารองค์กรภาคียุทธศาสตร์

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

1. เพื่อให้กำลังใจ และสร้างความเข้าใจกระบวนการทุจริต และเป้าหมายการพัฒนาของสำนักคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและศูนย์คุณธรรม(องค์การมหาชน)

2. เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินงานระหว่างพื้นที่ และหน่วยงานภาคี

สาระสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งมีหน้าที่ในการปราบปราม และป้องกันด้านการทุจริตซึ่งดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง และพบว่า การดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ นั้นไม่สามารถดำเนินงานด้วยตัวองค์กรเองได้ แต่ต้องดำเนินงานร่วมให้หมู่บ้านชุมชนยึดถือบนฐานคุณงาม ความดี ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของคนดีในการดำเนินงาน คือการขาดความกล้า ขาดการมีส่วนร่วม ขาดการแสดงออก การตีเฉพาะตัวนั้นไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ตามพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระ ปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ว่า

...สังคมมีทั้งคนดีและคนไม่ดี เราไม่สามารถสร้างให้ทุกคนเป็นคนดีได้ แต่เราต้องช่วยกันส่งเสริม ให้คนดีมีโอกาสดำรงครองบ้านเมือง..

ดังนั้นเป้าหมายที่ต้องการจากหมู่บ้านชุมชนคือ การให้โอกาสคนดีไม่ใช่การสร้างให้ทุกคนเป็นคน ดี เพราะการแก้ปัญหาแบบเดิมด้วยการปราบปรามทุจริตนั้นไม่สามารถหมดไปจากประเทศไทย เพราะใน สังคมมีทั้งคนดีและคนไม่ดี ในเชิงอาชญาวิทยานั้น การทำผิดต่างๆ เป็นพฤติกรรมของมนุษย์ที่จะอยู่ติดตัว มนุษย์ตลอดไป ซึ่งต้องควบคุมไม่ให้สร้างความเสียหายแก่ชุมชน เรื่องทุจริตเป็นเรื่องของการไม่สามารถ ควบคุมความต้องการของตนเองได้ ดังนั้นสิ่งสำคัญ คือการแสดงปฏิกิริยาของคนดีในการเสริม(การ ป้องกัน) สร้าง(เครือข่ายขยายผล) และกล้า (ในการแก้ไขปัญหาทุจริตในพื้นที่ของท่านการแก้ปัญหาที่ สำคัญคือการแสดงออกมาในการดูแลปกป้องสังคม

การดำเนินงานของ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และศูนย์ คุณธรรม(องค์การมหาชน) มีเป้าหมายในการดำเนินงานร่วมกันเพียงแต่ใช้คำต่างกัน เพื่อไม่ให้เกิดความ ซ้ำซ้อนในการดำเนินงานเรื่องเดียวกัน ความสำคัญของหน่วยงานไม่สำคัญเท่าความต้องการของพื้นที่ การ ดำเนินงานร่วมต้องคำนึงถึงการทำงานที่ทำให้เกิดภาระต่อพื้นที่น้อยที่สุด เป้าหมายในการดำเนินงาน นั้น ไม่เพียงแต่ความต้องการให้ชุมชนปลอดทุจริตไม่ทนต่อการโกงแต่ต้องมีเข้าใจ การโกงตรงกัน หาสาเหตุ ของการโกง หาสาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหการโกงได้ สิ่งเหล่านี้เป็นโจทย์ที่สำคัญในการเป็น หมู่บ้านที่ไม่ทนต่อการทุจริต การเป็นคนดีอย่างเดียวไม่เพียงพอแต่ต้องกล้า โดยการที่จะกล้านั้นต้องก้าว ข้ามหลายๆอย่าง เนื่องจากคนไทยสอนมาแต่โบราณตามสุภาษิตต่างๆ เช่น อย่าเอามือชุกหีบ พุดไปสอง ไฟเบี้ยนิงเสียตำลึงทอง การดำเนินงานในครั้งนี้จึงเป็นการพยายามหาตัวอย่างของประเทศ สร้างให้เกิด แรงกระเพื่อม แต่การทำให้สำเร็จในเรื่องการปลอดจากการทุจริตต้องใช้เวลา และแก้ไขอย่างเป็นระบบ การแก้ไขปัญหาที่สำคัญไม่ได้เกิดจากหน่วยงานองค์กร แต่เกิดจากพื้นที่ต้องระเบิดจากภายใน สร้าง

รากฐานที่เข้มแข็งให้กับลูกหลานในอนาคต เจตนารมณ์อย่างเดียวยังไม่พอ แต่ต้องร่วมกันออกแบบให้ชัดเจนตามสภาพของพื้นที่

ดังนั้นสิ่งที่เราจะคาดหวังว่าเปลี่ยนแปลงในชุมชนได้แก่ ประการแรก ได้แก่ ประเด็นทุจริตลดลงอย่างเห็นได้ชัด ดังนั้นท่านต้องดูแลว่าใครโกงโกงอย่างไร ประการที่สอง คือเป็นคนดีที่กล้า ไม่ยอมไม่ทนต่อสิ่งที่ไม่ดีมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนทั้งในระดับชุมชนของตนเองและระดับสังคมประเทศ สิ่งที่ยาก คือ การชนะตนเองโดยต้องขัดเกลาดังตัวเอง การปลูกฝัง ถ่ายทอดให้ลูกหลาน ในระบบชุมชนหมู่บ้าน ซึ่งจะสะท้อนความสำเร็จในการดำเนินงาน

กระบวนการทำกิจกรรม

- การเสวนา ระหว่างหน่วยงานองค์กรภาคีร่วมจัด
- เอกสารประกอบการบรรยาย

กิจกรรมที่ 7 การเสวนา “อนาคตชุมชนไทยในยุค 4.0” (สำหรับเครือข่ายชุมชน)

ระยะเวลา 1.45 นาที

วิทยากร ผู้แทนองค์กรภาคียุทธศาสตร์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารชุมชนต้นแบบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแลกเปลี่ยนแนวความคิดการพัฒนาชุมชนที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศ ระหว่างภาคองค์กรและภาคปฏิบัติ
2. เพื่อให้ความรู้แนวทางในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ประเทศ
3. เพื่อเสริมสร้างกำลังใจให้กับชุมชนที่เข้าร่วม

สาระสำคัญ

ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ การนำเสนอการดำเนินงานพัฒนาชุมชนต้นแบบ และการนำเสนอแนวคิดขององค์กรภาคีในการสนับสนุนการดำเนินงานของชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและสร้างความเข้าใจด้วยตัวอย่างรูปธรรมให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยรายละเอียด ดังนี้

การนำเสนอต้นแบบการดำเนินงานพัฒนาชุมชน กรณีตำบลหนองสาหร่าย จังหวัดกาญจนบุรี

ความเป็นมาของตำบลหนองสาหร่าย จังหวัดกาญจนบุรี นั้น เดิมเป็นตำบลเล็กๆ มี 9 หมู่บ้าน 3 โรงเรียน 2 วัด และ 1 สถานีอนามัย สภาพปัญหาเดิมคือลุ่มหลงไปกับการพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติ ถูกทำลาย กุ้งหอยปูปลาตายเพราะสารเคมี ชาวบ้านไม่สามารถคิดเองทำเองได้ เน้นการสั่งจากทางระบบสั่งจากข้างบนไม่เข้าใจบริบทของชุมชน เช่น เคยขอวัว 100 ตัว จากรัฐบาลมาเพื่อไถนากลับได้จักร

เย็บผ้ามาแทน ซึ่งคนในชุมชนก็เย็บผ้าไม่เป็น คนหนองสาหร่ายเป็นพลเมืองชั้นสองเพราะไม่มีเงิน เมื่อ 50 ปีที่แล้วคนต้องมีรายได้ไม่น้อยกว่า 5,000 บาทต่อปี แต่คนหนองสาหร่ายทำนาเลี้ยงเป็ดเลี้ยงไก่ มีเงินน้อยแต่มีข้าวกิน แต่เมื่อต้องเร่งหาเงิน ส่งผลให้เริ่มมีความขัดแย้งทะเลาะเบาะแว้ง เริ่มรู้สึกตัวว่าความทุกข์เต็มตำบลจึงรวมตัวโดยใช้ความสุขเป็นเป้าหมายการพัฒนา เป้าหมายคือทุกคนจะมีความสุขหากคนมีคุณธรรม และมีความรู้มาช่วยกัน โดยเริ่มจาก ปรับเป้าหมายวิถีชีวิตของตนเอง และใครมีปัญหาเรื่องไหนให้รวมตัวกัน เลือคนดีคนเก่งมาทำงานมาเป็นสภาผู้นำของเรา

การพัฒนาเริ่มจากการไปศึกษาดูงานที่ชุมชนไม้เรียง เมื่อกลับมาคิดกันว่าต้องมีสภาผู้นำตำบลหนองสาหร่ายจาก 9 หมู่บ้าน ประกอบไปด้วยผู้นำชุมชนแต่ละภาคส่วน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มอาชีพ อสม. สมาชิกท้องถิ่น พระ ครู รวม 79 คน ประชุมทุกวันที่ 25 ของเดือน สภาชุดนี้จะกำหนดทุกเรื่อง และส่งแผนพัฒนาให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล ในการทำงานในรูปแบบนี้ต้องมีการจัดการเยอะมาก เช่น การทำปฏิทินชุมชน และดำเนินการจัดทำกระบวนการกำหนดเป้าหมายความสุข คือ

- 1) ให้ชาวบ้านและผู้ใหญ่บ้านหมู่ละ 10 คน มาคุยกัน วันที่ 2-10 เกิดประเด็นที่ชาวบ้านคุยกัน
- 2) หลังจากนั้นพาผู้ใหญ่บ้านลงแพ เพื่อหารือพูดคุยเรื่องเป้าหมายความสุข เขียนวิชาการร่วมสรุปประเด็น ปรับให้เป็นภาษาวิชาการได้ธรรมนูญความสุขมา 9 เรื่อง วันที่ 13 กลับมาชุมชน
- 3) วันที่ 25 นำเรื่องเข้าสภา เพื่อประกาศเป็นธรรมนูญตำบลหนองสาหร่าย
- 4) ปัจจุบันมีความดี 23 ข้อ 67 ตัวชี้วัด เช่น กำหนดระบบสุขภาพ การจัดการคน ระบบปฏิทินระบบสิ่งแวดล้อม และวางแผนไปจนถึงอนาคต

จุดเริ่มเกิดจากมีปัญหาหนี้ในระบบ จึงใช้เงินเป็นเครื่องมือ เอาความดีมาค้ำประกันเงินกู้ เช่น อาชีพสุจริต การดูแลสุขภาพตนเอง โดยจัดทำธนาคารความดีเพราะมีธรรมนูญความดี 23 ข้อ วิถีฝากความดีต้องมีการรับรองในการประชุมประจำเดือนของแต่ละหมู่ และทุกวันที่ 25 ของเดือนต้องให้คนทั้งตำบลรับรู้ว่าได้ ด้วยการนำเข้าที่ประชุมตำบล ความดี คือการทำดีคือสิ่งที่ทำแล้วเป็นประโยชน์กับเรา และคนอื่นไม่เดือดร้อน

การนำเสนอแนวคิดขององค์กรภาคีในการสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาชุมชนในยุคปัจจุบัน

ชุมชน 4.0 เป็นภาพชุมชนในอนาคต เศรษฐกิจ สังคม การเมือง นำความดีเป็นมูลค่าได้ เป็นไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งไม่ค่อยได้คิดถึงความสุขไม่ได้คิดถึงชุมชน 4.0 นี่เป็นตัวอย่างที่สำคัญทุกตำบลก็เริ่มทำและยกระดับกันไป มองในภาพที่กว้างออกไป ชุมชนจำเป็นต้องใช้การวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่า และคุณค่า นอกจากนั้นสิ่งที่ชุมชนควรต้องคำนึงถึงคือการสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น ในด้านการท่องเที่ยว ภูเก็ตมีประชากร 3 แสนคน มีคนเข้าไปเที่ยว 13 ล้านคน แค่นี้มีคนละแก้ว หรือทั้งขยะแค่นี้คนละชิ้น ก็ก่อเกิด

ปัญหา บางประเทศคิดว่านักท่องเที่ยวเข้ามาจ่ายเท่าไรต่อวันแล้วคุณเป็นรายได้ที่ต้องการ ขณะที่บางประเทศ เช่น ภูฏานจำกัดนักท่องเที่ยวไม่เกิน 13,000 คน ต่อปี และเก็บค่าเหยียบแผ่นดิน รายได้เท่ากัน โดยนักท่องเที่ยวไม่ต้องเข้ามามาก การที่นักท่องเที่ยวเข้ามามากเป็นภาระที่ต้องจัดการ เช่น ต้องจัดสร้างเตาเผาขยะ ที่ทิ้งขยะ สร้างปัญหากับชุมชน

ชุมชนสมัยใหม่จึงต้องมีการออกแบบทุกมิติ ปัจจุบันประเทศไทยมีคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ 11 คณะ เรื่องพลังงานจะปฏิรูปอย่างไร อีก 1-2 ปีจะมีรถยนต์ไร้คนขับ อีก 15 ปีหลายประเทศจะเลิกผลิตรถยนต์ที่ใช้น้ำมัน เปลี่ยนมาใช้รถไฟฟ้า ชุมชนจะพึ่งพาตนเองอย่างไร โซลาร์เซลล์ที่เอามาชาร์ตรถยนต์ไร้คนขับจะลดต้นทุนได้ทำแผนพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและออกมาเป็นธรรมนูญหมู่บ้าน ในส่วนของแผนพัฒนาสังคม มีปัญหาสังคมที่เรื่อง เช่น มีเป้าหมายแก้ปัญหายาเสพติดในชุมชน จะทำอย่างไรที่เป็นแบบประนีประนอม กองทุนพัฒนาสังคมตำบลที่ไม่ต้องพึ่งภาษีบุหรี่ เช่น กำไรจากวิสาหกิจชุมชน และรัฐบาลสมทบรายหัว เป็นเงินสนับสนุนการพัฒนาสังคมที่ไม่ใช่เงินกู้ หรือบริษัทใดที่บริจาคให้ก็สามารถยกเว้น หรือลดหย่อนภาษีได้ ชุมชนอนาคต 4.0 ต้องออกแบบใหม่ทุกมิติ ใช้เทคโนโลยีให้มากขึ้น เช่น จับปลาแล้วเผยแพร่ขายในกลุ่มไลน์ จ่ายเงินผ่านระบบออนไลน์ วิธีค้าขายผ่านออนไลน์ให้มากขึ้น ปัจจุบัน รัฐบาล ไปสร้างเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไว้หมด ใน 3,900 หมู่บ้านชายขอบ เป็นการสร้างชุมชนใหม่ ชุมชน 4.0 โดยร้อยพันรากฐานด้วย แต่ต้องยึดเป้าหมายคือ ชุมชนเข้มแข็งมากขึ้นหรือไม่ และพึ่งตนเองมากขึ้นหรือไม่

การปฏิรูปประเทศ คือต้องพึ่งตนเองให้ได้มากที่สุด เราลุกมาทำชุมชนของเราให้เป็นชุมชน 4.0 ในแบบของเรา และประเทศไทยก็จะเป็น 4.0 โดยอัตโนมัติ สิ่งที่เราทำมีรูปแบบ มีความรู้อยู่แล้วโดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 สิ่งที่เราต้องมี คือ

- 1) ปรับวิธีคิดใหม่ คิดให้ดีให้มีประโยชน์ คิดรวมกัน
- 2) ปรับวิธีการสื่อสาร ขวาลงเรื่องดี เรื่องที่เป็นประโยชน์
- 3) ปรับวิธีการกระทำ
- 4) วิถีชุมชนต้องปรับเป้าหมายใหม่ เปลี่ยนจากเงินมาเป็นความสุข
- 5) วิถีชุมชนท้องถิ่นต้องเพิ่มความรู้
- 6) พลังทางสังคม เริ่มจากบุคคล ถ้าเป็นนายกฯคนในชุมชนต้องมีความสุข
- 7) ความสุข ความสามารถ ความดี สามเรื่องนี้ต้องสัมพันธ์กัน

และดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม ใน 3 ระดับ ได้แก่ ระดับบุคคล: เป็นคนดี-จิตอาสา-ทำตามหน้าที่ระดับครอบครัว: อบอุ่น-พึ่งตนเองให้ได้ ระดับหมู่บ้าน/ชุมชน: เป้าหมายทุกคนมีความสุข-ธรรมนุญความสุขชุมชน-หลักเศรษฐกิจพอเพียง หัวใจเป็นสิ่งที่จำเป็น แต่เราต้องรู้ว่าบทบาทหัวใจเป็นอย่างไร

ระบบคิดเรื่องการปราบปรามการทุจริต ที่ผ่านมานั้นแต่บุคคล แต่ต้องแก้ทั้งระบบและบุคคล ระบบที่ดีคือธรรมาภิบาล ไม่ใช่แค่เรื่องโปร่งใส แต่ยังประกอบไปด้วย ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การตอบสนอง สามารถตรวจสอบได้ หลักนิติธรรม ความเสมอภาค การมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ คุณธรรม จริยธรรม ถ้ามีธรรมาภิบาลจะทุจริตไม่ได้ แต่ธรรมาภิบาลไม่ใช่แค่องค์กรใดองค์กรหนึ่ง ต้องทั้งชุมชน มาหารือกัน มีความเสมอภาคกัน เพราะคนดี ถ้าอยู่ในระบบที่ไม่ดี ก็อยู่ไม่ได้วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

กระบวนการทำกิจกรรม

1. อุปกรณ์ที่ใช้ได้แก่ เอกสารประกอบการบรรยาย
2. การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้เข้าร่วมเสวนา
3. การแลกเปลี่ยนกับผู้เข้าร่วมการประชุม

กิจกรรมที่ 8 กระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งเป็นสุขปลอดภัยการทุจริตด้วยมิติวัฒนธรรม (สำหรับเครือข่ายชุมชน)

ระยะเวลา 6 ชั่วโมง

วิทยากร คณะทำงานศูนย์คุณธรรม

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

1. เพื่อทบทวนค้นหา กฎ กติกา จารีตประเพณี ความเชื่อที่มีอยู่และที่ดั่งามเพื่อนำมาบรรจุในธรรมนูญหมู่บ้าน
2. เพื่อกำหนดแผนการปฏิบัติการงานร่วมกัน

สาระสำคัญ

จากการดำเนินงานรวมพลังเครือข่ายประชาสังคมต่อต้านการทุจริต ด้วยวิถีวัฒนธรรมสิ่งที่ต้องดำเนินงานคือการจัดตั้งคณะทำงานเข้ามารับผิดชอบระดมความคิดเห็นเพื่อร่างแผนธรรมนูญหมู่บ้าน การรวบรวมเพื่อนำไปสู่การบรรจุในธรรมนูญหมู่บ้าน การรวบรวมกฎ จารีต ฮีตคอง คำสอน กฎ กติกา ความเชื่อที่มีอยู่ การสนับสนุนจากโครงการประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ องค์ความรู้ (ชุดความรู้

ธรรมนูญชุมชน แผนชีวิตชุมชน แบบฟอร์มแผนการปฏิบัติการ การฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพวิทยากรแกนนำ และศึกษาดูงาน) งบประมาณ พื้นที่กลางแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการยกย่องเชิดชู

กระบวนการทำกิจกรรม

1. กิจกรรมละลายพฤติกรรม
2. นำเสนอขั้นตอนการจัดทำธรรมนูญความสุขชุมชน ประกอบด้วย การทบทวนเป้าหมายความสุขชุมชน การตั้งคณะทำงาน ร่างข้อตกลง การรวบรวมจารีตระเบียบความเชื่อชุมชน การประกาศใช้ธรรมนูญ ประชาคม การประกาศใช้ธรรมนูญ การประเมินผลทบทวน
3. แบ่งกลุ่มรายหมู่บ้าน
4. ค้นหา กฎ กติกา จารีตประเพณี เพื่อนำมาบรรจุในธรรมนูญหมู่บ้าน (30 นาที)
5. นำเสนอตัวอย่างจารีตประเพณี ภาคละ 1 หมู่บ้าน
6. นำเสนอแผนการดำเนินงาน และร่วมกันกำหนดแผนปฏิบัติการ

กิจกรรมที่ 9 การบรรยาย “สร้างคนดีมีคุณธรรม สังคมไทยมีอนาคตด้วยศาสตร์พระราชา” (สำหรับตัวแทนหน่วยงานองค์กรภาคียุทธศาสตร์)

ระยะเวลาที่ใช้ 1.30 นาที

วิทยากร คุณศิวโรฒ จิตนิยม ประธานธนาคารความดีตำบลหนองสาหร่าย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้แทนหน่วยงานภาคีเข้าใจกระบวนการพัฒนาที่มีชุมชนเป็นตัวตั้งอย่างเป็นรูปธรรม
2. เพื่อให้ผู้แทนหน่วยงานภาคีเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา และเข้าใจบทบาทของตนเองเพิ่มมากขึ้น

สาระสำคัญ

เป็นการเล่าเรื่องจากชุมชน ถึงวิธีการสร้างความสุขชุมชนอย่างยั่งยืนโดยศาสตร์พระราชาเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ และความเข้าใจในการกระบวนการอย่างเป็นรูปธรรมจากต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ รายละเอียด ดังนี้

สังคมไทยที่ผ่านมามีความสุขได้เพราะพระราชา ดังนั้นการสืบทอดเจตนารมณ์จึงเป็นมงคลชีวิต ประเทศไทยดำรงอยู่อย่างเสมอภาคและความเท่าเทียมมีศูนย์รวมคือพระมหากษัตริย์ จากธงชาตินั้น ความหมายของสีแดงด้านบนคือเชื้อชาติไทยสัญชาติไทย สีแดงด้านล่างคือทุกเชื้อชาติที่อยู่ด้วยกัน สีขาวศาสนาก็เช่นกัน ทั้งหมดเสมอภาคและเท่าเทียมด้วยการมีพระมหากษัตริย์องค์เดียวกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้อง

ขยายต่อให้เกิดความรู้ และความตระหนัก นอกจากนั้นแผ่นดินอุดมสมบูรณ์ของประเทศภายใต้พระบรมโพธิ์จักรี คือมีศีลธรรมประพฤติดชอบไม่มีการเบียดเบียน ตั้งแต่บรรพบุรุษ สุขในการอยู่ด้วยธรรมชาติดกับการปกครองระบอบ สมบูรณาญาสิทธิราชย์ ในสมัยธนบุรีรัตนโกสินทร์ตอนต้น มีการพัฒนาเปลี่ยนรูปแบบเป็นการมีความสุขเต็มพื้นที่ไม่ว่าอยู่ที่ไหน ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์เริ่มอยู่ในระบอบประชาธิปไตยภายใต้การปกครอง มีอุตสาหกรรมทำลายสิ่งแวดล้อม เปลี่ยนจากการอยู่ด้วยธรรมชาติมาอาศัยธรรมชาติในการพัฒนาแต่ศาสนายังเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติ ปัจจุบันเริ่มมีเทคโนโลยี สภาพสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง การทำมาหากินจากในน้ำมีปลาในนามีข้าวเป็นในน้ำมียาในนามีหนี้ การแก่งแย่งเอาเปรียบ ทำลายธรรมชาติ โชคดีที่มีในหลวงรัชกาลที่ 9 ทำให้อยู่ได้ท่ามกลางวิกฤติ ดังนั้นความสุขประเทศไทยในรัชกาลที่ 10 ต้องเป็นอยู่อย่างมีความสุขด้วยนวัตกรรม ด้วยภูมิปัญญาและเศรษฐกิจพอเพียง นำหลักของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาใช้ชีวิต และดำเนินการตามหลักของรัชกาลที่ 10 ในการมีจิตอาสาทั้งประเทศ สู้กับการพัฒนาของโลกด้วยเทคโนโลยีและภูมิปัญญา ลดละเลิกการประพฤติดชอบ สร้างคนดีมีจิตอาสา มีความรู้ภูมิปัญญามาแทนที่

ศาสตร์พระราชาชับเคลื่อนความสุข คือเป็นคนดี ทำความดี เลือกคนดีมาเป็นผู้นำ คิดใหญ่ทำจากจุดเล็กเรียนรู้กับคนที่มีความรู้ ยอมรับความรู้กับทุกคน และต้องใช้หลักศีลธรรมประกอบให้เกิดการประพฤติดชอบประพฤติดชอบ สร้างให้สังคมไทยเกิดความรักสามัคคี ถ้ามีความพอเพียงและความนอบน้อมเราจะแบ่งปัน วัฒนธรรมประเพณีเป็นเรื่องที่ดี ปรับวิธีการให้น่ามาใช้ให้ได้ในชีวิต จึงจะเป็นคนที่สมบูรณ์ได้ การทำเฉพาะหน้าที่ตนไม่สนใจผู้อื่นงานจะไปไม่ได้ หน้าที่เราต้องทำแต่ต้องสนใจผู้อื่นด้วย การมีวินัยมีความสำคัญมากเป็นคุณสมบัติเบื้องต้นของคนดี ทุกงานทุกอาชีพมีจรรยาบรรณของตนเอง จะทำอย่างไรให้จรรยาบรรณฝังแน่น และความซื่อสัตย์สุจริตก็จำเป็นมากต่อสังคม

ในพื้นที่ตำบลหนองสาหร่ายนั้นนำหลักคิดและศาสตร์ของพระราชาเป็นหลัก มีการปรับตัว ปรับการแสดงออกทางด้านความคิด (วิธีคิด ให้ดีมีประโยชน์ต่อส่วนรวม) คำพูด (การสื่อสารให้ชัดเจน ตรงได้ และสร้างกำลังใจ) การกระทำ(ทำดีและรวมกลุ่มกันทำดี) ปรับเป้าหมายชุมชนให้เป็นชุมชนคุณธรรมสร้างความสุข ที่สำคัญคือเพิ่มความรู้ โดยความรู้ต้องสร้างความสุขไม่ใช่สร้างกำไรให้กับตนเอง การขับเคลื่อนสังคมแห่งความสุขด้วยพระราชาของประเทศไทย ผู้นำต้องทำเพื่อความสุขตามรอยพระราชา สร้างความสุข ความสำเร็จในพื้นที่ การสร้างชุมชนเข้มแข็งและมีความสุขต้องมีความสุขเป็นเป้าหมาย

การดำเนินงานของตำบลหนองสาหร่ายตามศาสตร์พระราชานั้นเกิดจากสภาพปัญหา ซึ่งเกิดจากผลการพัฒนาประเทศ ราคาผลผลิตตกต่ำ หนี้สิน ชุมชนเริ่มคิดและแก้ปัญหา พบว่า ยิ่งทำงานยิ่งมีปัญหามากขึ้น คนทำงานจึงต้องกลับมาทบทวนกระบวนการทำงาน และไปเรียนรู้แลกเปลี่ยนกับชุมชนต่างๆ ทำ

ให้พบว่าต้องรู้จักตนเองให้อ่องแท้ก่อนเริ่มทำงาน จึงนำแผนแม่บทชุมชนพึ่งตนเองมาเป็นเครื่องมือในการค้นหาปัญหา ทำปัญหาให้ชัดเจน ค้นหาปัญหา เกิดความเข้าใจในชุมชน สามารถกำหนดทิศทางด้วยตนเองโดยใช้ความสุขเป็นเป้าหมายการพัฒนา ขับเคลื่อนผ่านสภาองค์กรชุมชนที่ทุกคนมีส่วนร่วม เป็นกลไกสำคัญในการกำหนดความคิด เกิดกิจกรรมครบถ้วน 9 หมู่บ้าน แบ่งบทบาทของหมู่บ้านตามสิ่งที่จำเป็นในพื้นที่ เป้าหมายลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ สร้างชุมชนให้มีความสุข ประกาศวาระการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข นำธนาการความดีมาเป็นเครื่องมือ เพื่อตอบแทนคนทำดีอย่างเป็นรูปธรรม จัดทำปฏิทินชุมชนของพื้นที่ กำหนดตนเองและคนข้างนอก ดำเนินงานตลาดนัดสุขภาพ ตลาดนัดผักสวนครัว เป็นตลาดนัดความรักที่ทุกคนพบปะแสดงออกความรัก ที่ทำให้คนในชุมชนคิดเป็นทำเป็นนำความสุขเป็นตัวตั้งตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อมูลมาจากแผนชุมชนทำให้คนในชุมชนพูดคุยรับฟังร่วมกันแก้ปัญหา กลายเป็นต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง มีคนมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และพัฒนาอย่างต่อเนื่องมีคนรุ่นใหม่เข้ามาทำงาน เพื่อเป็นตำบลแห่งความพอเพียงที่มีความสุข การจัดทำธรรมนูญความสุขเพื่ออยู่ร่วมกัน โดยธรรมนูญเป็นเรื่องที่ยืดหยุ่นกำหนดเองร่วมกัน เมื่อมีธรรมนูญเรื่องไม่ดีในชุมชนจะค่อยๆลดลงไป คนในชุมชนสามารถใช้สิทธิที่ได้จากการทำตามธรรมนูญมาค้าประกันเงินกู้ได้ใช้เงินเป็นเครื่องมือที่ทำให้คนมีความสุข กลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนคือสภาผู้นำที่มาจากทุกภาคส่วน ทำให้สามารถทำงานได้ง่ายควบคู่สภาเทศบาล การทำงานเริ่มที่ บุคคล ครอบครัว หมู่บ้านชุมชน เพื่อให้สังคมที่มีความสุข การนำหลักศาสนาเป็นหลักประกัน ทั้งหมดนี้ต้องอยู่บนฐานคุณธรรม น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการสร้างความมั่งคั่งยั่งยืน โดยให้คุณค่าของความดี

กระบวนการทำกิจกรรม

- การบรรยาย
- การซักถามแลกเปลี่ยนความคิด

กิจกรรมที่ 10 การบรรยายแนวคิดหลักการสร้างชุมชนเข้มแข็งเป็นสุขด้วยฐานแห่งความดี (สำหรับตัวแทนหน่วยงานองค์กรภาคียุทธศาสตร์)

ระยะเวลา 2.30 ชั่วโมง

วิทยากร นายยงจิรายุ อุปเสน และคณะทำงานศูนย์คุณธรรม(องค์การมหาชน)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ตัวแทนหน่วยงานองค์กรภาคีเข้าใจการกำหนดเป้าหมายในการสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขของชุมชนผ่านการลงมือปฏิบัติ เพื่อให้สามารถกลับไปทำในชุมชนที่ตนเองดูแลได้

สาระสำคัญ

การดำเนินงานขับเคลื่อนชุมชนในปัจจุบันมีมากมายที่ได้รับจากภาคนโยบาย เช่น ชุมชนคุณธรรม ชุมชนสุจริต หมู่บ้านศีลห้า ชุมชนเข้มแข็ง เป็นต้น ในการดำเนินงานต่าง ๆ นั้นนำไปสู่เรื่องเดียวกัน คือ ความสุขของคนในชุมชนหมู่บ้าน ในฐานะนักส่งเสริมได้เข้าใจภาพชุมชนในภาพรวมที่มีเป้าหมายคือการสร้างความอยู่เย็นเป็นสุข ความสุขของชาวบ้านจะมองผ่านประสบการณ์ โดยที่ความอยู่เย็นเป็นสุขเป็นเรื่องที่สำคัญเพราะเป็นเป้าหมายการพัฒนา ซึ่งชาวบ้านสามารถสร้างสังคมที่อยากเห็นด้วยตนเอง

ความสำคัญในเบื้องต้นของการพัฒนา คือ ให้คิดว่าความสุขของชาวบ้านคือเป้าหมายการดำเนินงานนั้น ผลการดำเนินงานทำให้ชาวบ้านอยู่เย็นเป็นสุขหรือไม่ โดยที่ความอยู่เย็นเป็นสุขประกอบด้วยหลายด้าน ดังนั้นการลงไปทำงานต้องไม่ทำด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น การทำแค่ด้านใดด้านหนึ่งคือการขาดองค์ประกอบของความสุข ซึ่งการพัฒนาที่ผ่านมาส่งผลให้พื้นที่แยกส่วนออกเพราะทุกฝ่ายถืองานของตนเองลงไปเพื่อดำเนินการแค่กิจกรรมตามเป้าหมายของหน่วยงานองค์กร แยกชาวบ้านออกจากวิถีชีวิต ดังนั้นชาวบ้านต้องเป็นผู้กำหนดการพัฒนาด้วยตนเอง (ชุมชนเป็นตัวตั้ง) ไม่ใช่ถูกมองเป็นเครื่องมือ ซึ่งผลที่เกิดขึ้นคือการสูญเสียงบประมาณแต่ไม่สร้างความยั่งยืนหรือการพัฒนาในพื้นที่ชาวบ้านต้องเห็นทุกข์และปัญหาที่แท้จริง เพื่อวางวิธีการพัฒนาที่นอกเหนือจากเรื่องของตัวเองซึ่งต้องเกิดจากการเห็นข้อมูลจริง ข้อเท็จจริงซึ่งเครื่องมือสำคัญคือการทำแผนหมู่บ้าน และนำมากำหนดการพัฒนาที่ไม่แยกส่วน

ในการทำงานกับชุมชนจะต้องมีการแบ่งประเด็นต้องชัดเจน จากการศึกษาการดำเนินงานในชุมชน พบประเด็นสำคัญหลักๆ ประกอบด้วย คนดี(คนในหมู่บ้านดี รักษาศีล เป็นต้น) วัฒนธรรมดี (การรักษาสืบสาน ต้องแยกจากสังคมเพื่อให้เด่น) การศึกษาเรียนรู้ดี(มีศูนย์เรียนรู้แลกเปลี่ยน มีเวทีแลกเปลี่ยน รู้สิทธิ) สวัสดิการดี (จัดทำสวัสดิการ กองทุนในหมู่บ้าน) มีผู้นำดี (สภาผู้นำ กรรมการหมู่บ้านเข้มแข็ง มีความสามัคคี ทำงานจัดประชุมติดตามตรวจสอบ เป็นต้น) สังคมอบอุ่น (ไม่ทอดทิ้ง ยิ้มแย้มแจ่มใส มีสัมมาคารวะ) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (อยู่เย็นเป็นสุข กินอิ่มนอนหลับ ไม่มีขโมย ยาเสพติด) รายได้สมดุล (เพียงพอ ปลอดภัย) สิ่งแวดล้อมดี (สะอาด ไม่มีขยะ ไม่มีน้ำเน่า มีธนาคารขยะ) สุขภาพดี (ร่างกายจิตใจแข็งแรง) สามารถจำแนกเป็น 3 ประการ ตามแนวคิดอาจารย์ไพฑูรย์ วัฒนศิริธรรม คือ **ความดี ความสามารถและความสุข** ซึ่งการพัฒนาต้องสมดุลทั้ง 3 ส่วน โดยการกำหนดอนาคตตั้งเป้าหมายนั้นสามารถกำหนดทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว (1 ปี 3 ปี 5 ปี 10 ปี เป็นต้น) นำไปประกาศติดในหมู่บ้าน ผนังรณรงค์ สร้างความตระหนักให้เห็นเป้าหมายร่วมกัน เป็นเป้าหมายของชาวบ้าน

หมู่บ้านไม่ใช่ของผู้นำแต่เป็นเป้าหมายของทุกคน นอกจากนั้น สามารถเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายตัวชี้วัดความสุขชุมชน กับตัวชี้วัดการพัฒนาอย่างยั่งยืน(SDGs) ได้อีกด้วย

วิธีการ

1. แบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วม กลุ่มละ 10 คน
2. ให้ผู้เข้าร่วมกำหนดความสุขของชาวบ้าน คนละ 3 แผ่น แผ่นละ 1 เรื่อง ในกระดาษ post it
3. แจกกระดาษฟลิปชาร์ต และในแต่ละกลุ่มสรุปแยกประเด็น และนำเสนอ
4. แบ่งผลการนำเสนอ สรุปประเด็น เช่น รายได้ดี สุขภาพดี สิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัย ผู้นำดี โดยที่แต่ละกลุ่มนำเสนอจะเป็นเหมือนตัวชี้วัดรูปธรรมในประเด็นต่างๆ
5. วิทยากรสรุปรายละเอียด
6. การแลกเปลี่ยนความเห็น และสิ่งที่ได้เรียนรู้

กิจกรรมที่ 11 ฝึกวิเคราะห์ชุมชน (สำหรับตัวแทนหน่วยงานองค์กรภาคียุทธศาสตร์)

ระยะเวลา 4 ชั่วโมง

วิทยากร นายยงจิรายุ อุปเสน และคณะทำงานศูนย์คุณธรรม

วัตถุประสงค์ เพื่อให้ตัวแทนหน่วยงานองค์กรภาคีเข้าใจวิธีการกำหนดโจทย์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประเด็น กระบวนการสร้างให้มีความดี ความสามารถ ความสุขจากการลงมือปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ในชุมชนได้

สาระสำคัญ

การพัฒนามี 3 แบบ ได้แก่ แบบแรกการพัฒนาแบบโครงการ (Project based) ซึ่งมีการกำหนดแผนงานระยะเวลา งบประมาณที่แน่นอน ได้ผลผลิต ผลลัพธ์ ตามที่กำหนด แบบที่สอง การพัฒนาในรูปแบบขบวนเครือข่าย(Movement) นำเครือข่ายมาเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้เกิดการขับเคลื่อนในรูปแบบกลุ่ม ต้องมีกลไกมีคณะกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายคือเกิดการผลักดันเชิงนโยบาย และแบบที่สาม การพัฒนาแบบกระบวนการ (Process based) มีขั้นตอนวิธีการกระบวนการในการพัฒนา จุดเน้นคือเกิดการเรียนรู้และมีส่วนร่วมมากขึ้นแต่ต้องใช้เวลาในการดำเนินงาน

การพัฒนาแบบมีกระบวนการ มีวิธีการที่มุ่งเป้าหมายโดยที่ทุกคนจะทำเพื่อเป้าหมายและมีบทบาทหน้าที่ของตนเอง เกิดการพัฒนาไปเรื่อยๆ เป็นวงจร ถ้ากำหนดเป้าหมายการพัฒนาจะนำไปสู่การพัฒนาการทำงาน โดยกระบวนการที่ ประกอบด้วย

- **การเตรียมการ** ทำความเข้าใจ ทำให้ตระหนักว่าถ้าไม่ทำแล้วจะเป็นอย่างไร ทำให้ทุกคนมีความเป็นคนบ้านเดียวกัน มีเป้าหมายร่วมกันจุดเริ่มมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในระดับตำบล คนที่เกี่ยวข้องได้แก่ ท้องถิ่น ท้องที่ ประชาชน(องค์กรชุมชน ศูนย์เรียนรู้ ปราชญ์ชาวบ้าน องค์กรในตำบล) หน่วยงานรัฐในพื้นที่)
- **การปฏิบัติการ** ประกอบด้วย
 - 1) Discovery ค้นหาข้อมูลข้อเท็จจริง ได้แก่ ทุนเดิมและความดี ที่มี /ที่หายไป และความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น เครื่องมือเช่น แผนที่ความดี ปฏิทินความดี
 - 2) Dream เป้าหมายที่กำหนดรวมในเรื่อง ความดี ความสามารถ ความสุข ที่กำหนดตัวชี้วัดความสุข อะไรเพิ่มขึ้น อะไรลดลง (ชี้ชัด วัดได้)
 - 3) Direction การกำหนดทิศทางการดำเนินงาน ได้แก่ กำหนดเงื่อนไขกติกาข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน เรียกว่าธรรมนูญ (หมู่บ้าน ชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด) กำหนดกลไก ได้แก่ คณะทำงาน
 - 4) Design การลงมือปฏิบัติ ได้แก่ การขอกำลังเข้ามาช่วย (Work for) การทำงานร่วม(Work with) และการลงมือทำด้วยตนเอง (Work by) กำหนดแผนงานทั้ง 3 รูปแบบตามบริบทที่เหมาะสม
 - 5) Delivery การส่งเสริมสนับสนุน การประชุมเพื่อติดตามผลการดำเนินงานตามธรรมนูญที่กำหนดไว้ ให้เป้าหมายกับปัญหาของหมู่บ้านเป็นหลัก
 - 6) Development ถอดบทเรียน สรุบบทเรียน เชื่อมขยายผล และดำเนินงานต่อเนื่องอย่างเป็นวงจร
- **การขยายผล** บทบาทของวิทยากรกระบวนการคือการเข้าไปเติมในส่วนที่ขาด เข้าใจเรียนรู้ต้นทุนก่อนแล้วจึงเริ่มส่งเสริมในส่วนที่ขาด และค่อยๆลดบทบาทเพื่อชุมชนมีความเข้มแข็งมากขึ้น นอกจากนั้นทั้ง 6D ยังสามารถเป็นเครื่องมือที่วิทยากรกระบวนการสามารถใช้เป็นแนวทางในดูความก้าวหน้าการดำเนินงานของพื้นที่

วิธีการ

1. แบ่งกลุ่มกลุ่ม 8-10 คน
2. แจกกระดาษฟลิปชาร์ตและปากกาเมจิก
3. กำหนดโจทย์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในประเด็น กระบวนการสร้างให้มีความดี ความสามารถ ความสุข ความสามารถได้อย่างไร

4. วิทยาการสรุปรายละเอียด ดังนี้
5. วิทยาการกำหนดโจทย์ ให้ผู้เข้าร่วมแสดงความเห็นในใบงานว่าจะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้กลับไปใช้อย่างไร

ระยะที่ 3 การติดตามผลการดำเนินงาน และการขยายผล

กิจกรรมที่ 12 การสนับสนุนงบประมาณสำหรับจัดทำธรรมนูญ

วัตถุประสงค์

เพื่อสนับสนุนให้เครือข่ายชุมชนสามารถดำเนินงานจัดทำธรรมนูญชุมชนให้เป็นเครื่องมือในการต่อต้านการทุจริตในพื้นที่ ตามบริบทของตนเองโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม

สาระสำคัญ

จากการดำเนินงานโครงการส่งเสริมเครือข่ายประชาสังคมต่อต้านการทุจริต ด้วยวิถีวัฒนธรรม ที่เน้นกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมด้วยการพัฒนาธรรมนูญชุมชนและแผนชีวิตชุมชน ภายใต้วิถีวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ ซึ่งนำไปสู่การสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต โดยมีกลุ่มเป้าหมายชุมชน 50 แห่ง ซึ่งถูกคัดเลือกชุมชนคุณธรรมต่อต้านการทุจริต และพัฒนาศักยภาพด้วยการเข้าร่วมเวทีรวมพลังเครือข่ายประชาสังคมต่อต้านการทุจริต ด้วยวิถีวัฒนธรรม และการประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างความเข้าใจร่วมกับองค์กรสนับสนุนชุมชนคุณธรรมต่อต้านการทุจริต ด้วยวิถีวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องจึงได้มีการสนับสนุนงบประมาณให้กับชุมชนที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อจัดทำธรรมนูญหมู่บ้านแห่งละ 15,000 บาท โดยให้ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการฯ ส่งแผนการดำเนินงานเพื่อรับงบประมาณสนับสนุน และเกิดการขับเคลื่อนได้อย่างเป็นรูปธรรม

วิธีการ

1. คณะทำงานชี้แจงทำความเข้าใจการของงบประมาณสนับสนุนสำหรับจัดทำธรรมนูญ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการสนับสนุน แผนการดำเนินงาน งบประมาณ เอกสารและผลงานที่ต้องนำเสนอ
2. คณะทำงานประสานแกนนำแต่ละชุมชน เพื่อติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน
3. แต่ละชุมชนจัดทำธรรมนูญชุมชน ตามบริบทของตนเอง
4. หากชุมชนใดมีปัญหาในการดำเนินงาน สามารถประสานคณะทำงานเพื่อลงพื้นที่รายชุมชนในการแก้ไขปัญหารายชุมชนได้

กิจกรรมที่ 13 การลงพื้นที่เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานกับเครือข่ายชุมชนต้นแบบ

ระยะเวลา 3 ชั่วโมง

วิทยาการ คณะทำงานศูนย์คุณธรรม และผู้บริหาร/ แกนนำ ของพื้นที่ต้นแบบ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างองค์กรภาคีและเครือข่าย
2. เพื่อรวบรวมข้อมูลรายละเอียดของพื้นที่ต้นแบบที่สามารถนำไปสู่การจัดการความรู้ต่อไป

สาระสำคัญ

การดำเนินงานโครงการส่งเสริม เครือข่ายประชาสังคมต่อต้านการทุจริตด้วยวิถีวัฒนธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่นในเรื่องความสุจริต โดยเน้นกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมด้วยการพัฒนาธรรมาภิบาลชุมชนและแผนชีวิตชุมชน ภายใต้วิถีวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ ซึ่งนำไปสู่การสร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต พร้อมกับได้ขับเคลื่อนการดำเนินงานเชิงบูรณาการระหว่างองค์กรภาคียุทธศาสตร์ โดยมีพื้นที่เป็นตัวตั้ง ในการพัฒนาความสุขของชุมชน

เพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ และส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน และเรียนรู้จากต้นแบบรูปธรรม จึงดำเนินงานติดตามชุมชนในการจัดทำธรรมาภิบาลชุมชนในแต่ละภาค เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชน จากการพัฒนาเครื่องมือธรรมาภิบาลชุมชน และการดำเนินงานด้านการป้องกันการทุจริต การส่งเสริมความสุจริตของชุมชน โดยให้ชุมชนนำเสนอผลกระทบและผลที่เกิดจากการพัฒนาธรรมาภิบาลชุมชน และร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างชุมชนและนักวิชาการ

วิธีการ

1. คณะทำงานประชุมเพื่อกำหนดพื้นที่ต้นแบบในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
2. ประสานงานแกนนำในพื้นที่ เพื่อกำหนดวัน เวลา สถานที่ และเตรียมผู้เข้าร่วม ประกอบด้วย ผู้บริหาร แกนนำ สมาชิกและผู้มีส่วนได้เสียในการดำเนินงาน
3. ลงพื้นที่เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยประเด็นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้แก่ กระบวนการ ปัจจัย แนวทาง วิธีการในการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรค ที่เป็นรูปธรรม
4. สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ ประกอบด้วย พัฒนาการในการดำเนินงาน การเข้าร่วมและความก้าวหน้าในกระบวนการพัฒนาธรรมาภิบาล การขับเคลื่อนธรรมาภิบาลในประเด็นความสุจริตและประเด็นอื่นๆ ปัจจัยสำคัญในการดำเนินงาน การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การขยายผลในอนาคต

กิจกรรมที่ 14 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานจัดทำธรรมาภิบาลชุมชนเพื่อต่อต้านการทุจริตระดับภาคและร่วมกับส่วนกลางกับภาคีหน่วยงานอื่น

ระยะเวลา 8 ชั่วโมง

วิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิจากพื้นที่ต้นแบบ ผู้บริหารและแกนนำในชุมชน ผู้แทนหน่วยงานองค์กรภาคียุทธศาสตร์ และคณะทำงานศูนย์คุณธรรม(องค์การมหาชน)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชน จากการพัฒนาเครื่องมือธรรมาภิบาลชุมชน และการดำเนินงานด้านการป้องกันการทุจริต การส่งเสริมความสุจริตของชุมชน

สาระสำคัญ

จากการดำเนินโครงการส่งเสริมเครือข่ายประชาสังคมต่อต้านการทุจริตด้วยวิถีวัฒนธรรม โดยศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เห็นถึงความสำคัญของพลังของชุมชนในการต่อต้านการทุจริต ทั้งนี้โครงการฯ มี

วัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ท้องถิ่น และเครือข่ายประชาสังคมในการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ ด้วยหลักคุณธรรม ความดี ตามวิถีวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ในสังคมไทย 2) เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันของชุมชน ท้องถิ่น ให้สามารถป้องกัน และปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบด้วยกระบวนการทางวัฒนธรรม 3) เพื่อนำกระบวนการไปพัฒนา ขยายผล และต่อยอดเครือข่ายการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

การดำเนินงานเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานจัดทำธรรมนูญชุมชนเพื่อต่อต้านการทุจริตระดับภาคและร่วมกับส่วนกลางกับภาคีหน่วยงานอื่น จะเป็นการรายงานผลความก้าวหน้าการดำเนินงาน และรับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและจากชุมชนในภูมิภาคเดียวกัน ให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันที่สามารถนำไปปรับปรุง พัฒนาหรือเพิ่มเติมธรรมนูญของแต่ละชุมชนให้เกิดความสมบูรณ์สามารถนำไปปรับปรุง พัฒนา หรือเพิ่มเติมธรรมนูญของแต่ละชุมชนให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

วิธีการ

1. คณะทำงาน ร่วมกับพื้นที่แต่ละภาคร่วมกำหนดจังหวัดในแต่ละภาคและระยะเวลาในการจัดประชุม ที่สอดคล้องกับความสะดวกและความต้องการของแต่ละพื้นที่
2. คณะทำงานประสานงานแกนนำในพื้นที่ และผู้เข้าร่วมในภูมิภาคเพื่อเตรียมข้อมูลนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประกอบด้วย กระบวนการพัฒนาธรรมนูญชุมชน ธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับความสุจริต และการดำเนินกิจกรรมในการส่งเสริมคุณธรรม ความสุจริตในพื้นที่
3. ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เข้าร่วมประชุม ร่วมแลกเปลี่ยนความเห็น ให้ข้อเสนอแนะ
4. คณะทำงานสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้

กิจกรรมที่ 15 การจัดทำสื่อองค์ความรู้เพื่อสื่อสารดำเนินงาน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการ (กระบวนการ กิจกรรม และผลลัพธ์) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายประชาสังคมต่อต้านการทุจริต ด้วยวิถีวัฒนธรรม
2. เพื่อรณรงค์ให้ชุมชน ท้องถิ่น และเครือข่ายประชาสังคม เกิดความตระหนักในด้านการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ ด้วยหลักคุณธรรมความดี ตามวิถีวัฒนธรรม
3. เพื่อให้ชุมชน เกิดแรงบันดาลใจในการปฏิบัติตามต้นแบบที่ดี (Best Practices) และใช้เป็นแนวทางในการทำงานในระดับพื้นที่

สาระสำคัญ

จากการดำเนินงานโครงการส่งเสริมเครือข่ายประชาสังคมต่อต้านการทุจริตด้วยวิถีวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันของชุมชน ท้องถิ่น และเครือข่ายภาคประชาสังคม ในการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ ด้วยหลักคุณธรรมความดีตามวิถีวัฒนธรรม โดยการจัดทำ

สื่อองค์ความรู้เพื่อสื่อสารการดำเนินงานและถอดบทเรียนความสำเร็จจากการส่งเสริมในระดับพื้นที่ เพื่อนำกระบวนการไปพัฒนา ขยายผล และต่อยอดเครือข่ายการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทำให้สามารถประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางของศูนย์คุณธรรม และช่องทางอื่นๆ ที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในรูปแบบที่ทันสมัย เข้าใจง่าย และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา รวมทั้งขยายผลให้กับเครือข่ายการป้องกันการทุจริตของประเทศต่อไปในอนาคต

วิธีการ

1. การประชุมคณะทำงานเพื่อกำหนดแนวคิดหลัก รูปแบบการนำเสนอ และเนื้อหาให้มีความน่าสนใจทันสมัย เข้ากับกระแสสังคมในปัจจุบัน
2. จัดทำในรูปแบบวีดิทัศน์ มีความยาว 3-5 นาที
3. เผยแพร่ผ่านทั้งสื่อทีวี สื่อออนไลน์ หรือบนแพลตฟอร์มอื่นๆ

ภาคผนวก ก เอกสารประกอบ

27/11/60

การอบยุทธศาสตร์การขับเคลื่อน
 บริรัมย์สันติสุข ๙-ดิ
 ด้วย B Um Model
 Buriram Case Management Model
 โดย
 เสรี ศรีทะไธโร
 อดีตผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์

วิกฤติมนุษยชาติ / วิกฤติประเทศไทย	
การเมือง ○ แก้แค้นชิงอำนาจ ○ การแตกแยก เช่น ฆ่ากันเอง ○ ความรุนแรงในครอบครัวสังคม ○ การก่อการร้าย ○ ทุจริต คอร์รัปชัน	สังคม ○ ขาดความเมตตา เอื้ออาทร ○ อารมณ์กรรม ○ ยาเสพติด ○ การอพยพย้ายถิ่นเคลื่อนย้ายแรงงาน

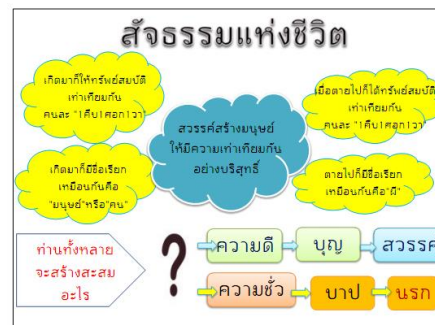
สาเหตุสำคัญ : ขาดคุณธรรม

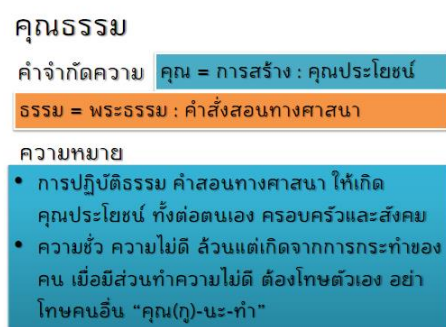
วิกฤติมนุษยชาติ / วิกฤติประเทศไทย	
เศรษฐกิจ ○ เอาการไปเป็นตัวตั้ง ○ เอาर्डเอาเปรียบ ○ ไม่พอเพียง	ภัยธรรมชาติ ○ น้ำท่วม ○ ภัยแล้ง ○ แผ่นดินไหว ○ การแพร่ระบาด ○ เชื้อโรค
สาเหตุสำคัญ : ขาดคุณธรรม	

วิกฤตโลก / วิกฤตประเทศ	
การเมือง	สังคม
○ แก่งแย่งชิงอำนาจ ○ สงคราม การก่อการร้าย ○ สิ้นบบน	○ ขาดความเมตตา เอื้ออาทร ○ อาชญากรรม ○ ยาเสพติด ○ การอพยพย้ายถิ่น ○ เคลื่อนย้ายแรงงาน
สาเหตุสำคัญ : ขาดคุณธรรม	

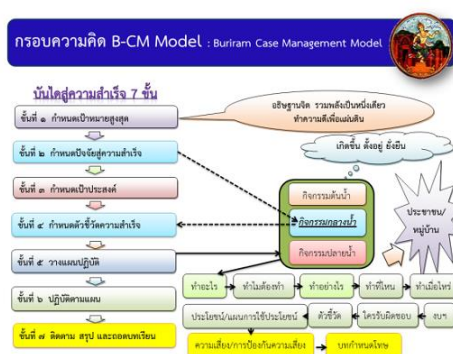
วิกฤตโลก / วิกฤตประเทศ	
เศรษฐกิจ ○ เอกอัครราชทูต ○ เออาร์ดีเอเปีย ○ ไม่พอเพียง	ภัยธรรมชาติ ○ น้ำท่วม ○ ภัยแล้ง ○ แผ่นดินไหว ○ การแพร่ระบาด - เชื้อโรค

สาเหตุสำคัญ : ขาดคุณธรรม

เบญจศีล	เบญจธรรม
1. ปาณาติปาตา เวรมณี เว้นจากการฆ่าสัตว์ 5 ชีวิต	1. เมตตา กรุณา ความรัก ความปรารถนาดีต่อผู้อื่น และ ความสงสาร คิดช่วยเหลือผู้อื่นทั้งในทุกข์
2. อทินนาทานา เวรมณี ละเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่ไม่ใช่ของตน	2. สัมมาวาจา เสียงรบกวนในทางที่ประกอบด้วยธรรม
3. กาเมสุ มิจฉา วาเรมณี เว้นจากการประพฤติผิดในกาม	3. กามสังวร การสำรวมในกาม (สำราญโดยปกติวิสัย)
4. มุสาวาทา เวรมณี เว้นจากการพูดเท็จ	4. สัจจะ ความสัตย์ มีความจริงใจ พูดจริง ทำจริง
5. สุราเมรยมะถนอยา เวรมณี เว้นจากการดื่มสุราเมรัย	5. สติ สัมเพกฺขะ มีความระลึกได้ รู้ลึกต่ออยู่เสมอ

ปัจจัยความสำเร็จ ๙ ประการ (๙ ดี)
 ผู้ปฎิบัติสูงสุด คือ " สันติสุข บนความพอเพียงเพื่อนาคคฤหัสถ์
 ครอบครัวเดียวกัน สายเลือดเดียวกัน ลูกหลานรัชกาลที่ ๑ "

ธรรมนูญหมู่บ้านสันติสุข ๙ ดี
 ที่มีทั้งความดีทั้งในใจและกาย

เกิดจากการระดมความคิดเห็นจากตัวแทนประชาชน ผู้นำท้องถิ่น/ท้องถิ่น (อปท.)
 ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำที่มีคุณธรรม ด้านคุณธรรม และด้านคุณธรรมด้านอื่นๆ

ดำเนินการตามแบบการพัฒนาด้านคุณธรรม (B-CM Model : Buriram Case Management Model) จนเกิดเป็นธรรมนูญหมู่บ้านสันติสุข ๙ ดี ๙ ข้อ

ผ่านการประชุมหมู่บ้าน มีการปรึกษาหารือ การมีส่วนร่วมของ
 และประกาศใช้พร้อมกันในหมู่บ้าน เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๙

ไม่ใช่งานขาย แต่เป็น เครื่องมือสำหรับการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ เป็นหลักจรรยาบรรณ
 จิตที่ประณีต (Code of Conduct) อันเป็นวิถีชีวิตที่ดีงาม (Social Contract)

ทุกคน ทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจเอกชน และประชาชน
 จะต้องปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด

กระบวนการสาบานตนต่อธรรมนูญหมู่บ้าน (คำปฏิญาณ ๑๒ ข้อ)

การสาบานประกาศใช้ ธรรมนูญหมู่บ้านสันติสุข ๙ ดี	การสาบานเพื่อปฏิบัติตาม ธรรมนูญหมู่บ้านสันติสุข ๙ ดี
๑. ทุกหมู่บ้าน ประกาศใช้ และทำพิธีปฏิญาณสาบาน ต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำหมู่บ้าน เพื่อยึดถือปฏิบัติตาม ธรรมนูญหมู่บ้านสันติสุข ๙ ดี เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๙ (๙ โมง ๙ นาที ๙ วินาที ๙๙๙๙)	๑) ทุกหมู่บ้าน ก่อนประกาศ หมู่บ้าน หรือดำเนินการกิจกรรมใดที่ สำคัญจะทำการปฏิญาณสาบาน ๑๒ ข้อ
๒. ผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการ นายอำเภอ ผู้กำกับ ท่านนายอำเภอฯ ร่วมกันนำธรรมนูญหมู่บ้าน หมู่บ้านไปทำพิธีปฏิญาณต่อพระเจ้าวิษณุวัตหนาคี อำเภอบาง พลึงสง หรือมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ๑๒ ข้อ	๒) ส่วนราชการ หน่วยงาน ระดับอำเภอ จัดให้มีการปฏิญาณ สาบานตน ๑๒ ข้อ ในโอกาสต่างๆ ที่มีการทำกิจกรรม
๓. ผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการ นายอำเภอ และประธานทุกหมู่เหล่า ร่วมกันนำธรรมนูญหมู่บ้านไปปลูก เสมาแล้วถวายพระพรและกราบลาพระบาทสมเด็จพระ พุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (เจ้าฟ้าที่ ๑)	

**ตัวแบบการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด
ตามธรรมนูญหมู่บ้าน (ตาราง 15 ข้อ)**

แบบ ๑๒๐

ลำดับ	ชื่อ	รายละเอียด	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑
๒	๒	๒	๒	๒	๒	๒
๓	๓	๓	๓	๓	๓	๓
๔	๔	๔	๔	๔	๔	๔
๕	๕	๕	๕	๕	๕	๕
๖	๖	๖	๖	๖	๖	๖
๗	๗	๗	๗	๗	๗	๗
๘	๘	๘	๘	๘	๘	๘
๙	๙	๙	๙	๙	๙	๙
๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐
๑๑	๑๑	๑๑	๑๑	๑๑	๑๑	๑๑
๑๒	๑๒	๑๒	๑๒	๑๒	๑๒	๑๒
๑๓	๑๓	๑๓	๑๓	๑๓	๑๓	๑๓
๑๔	๑๔	๑๔	๑๔	๑๔	๑๔	๑๔
๑๕	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕

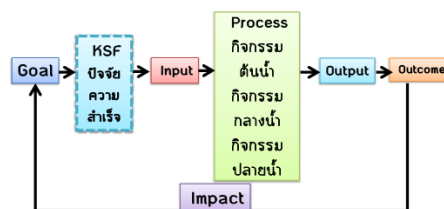
ขยายตัวแบบการขับเคลื่อน ๙ ข้อที่ 1 - 7

(1) นโยบาย คสช.	(2) นโยบาย รัฐบาล	(3) นโยบาย ประเด็น ยุทธศาสตร์ กระทรวง/ กรม	(4) ประเด็น ยุทธศาสตร์ จังหวัด	(5) แผนงาน ส่วนราชการ ระดับจังหวัด	(6) โครงการ ตาม (๕)	(7) ธรรมนูญ หมู่บ้าน สันติสุข ๙ ดี ข้อที่ ๙ สอดคล้อง กับ (๖))

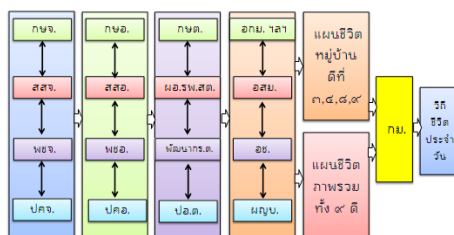
ขยายตัวแบบการขับเคลื่อน ๗ ช่องที่ 8 - 15

(๑) สหกรณ์	(๒) เป้าหมาย			(๓) วิธีการดำเนินงาน	(๔) ผลการดำเนินงาน				(๕) การติดตามและประเมินผล	(๖) การปรับปรุงและพัฒนา
	(๑.๑) เป้าหมายระยะสั้น	(๑.๒) เป้าหมายระยะกลาง	(๑.๓) เป้าหมายระยะยาว		(๔.๑) ผลการดำเนินงานระยะสั้น	(๔.๒) ผลการดำเนินงานระยะกลาง	(๔.๓) ผลการดำเนินงานระยะยาว	(๔.๔) ผลการดำเนินงานรวม		
	1	2	3	4	1	2	3	4	5	6

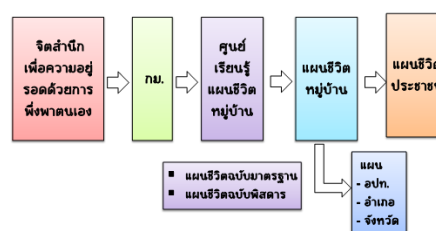
กรอบแผนชีวิตหมู่บ้านสันติสุข ๙ ปี
ตามแนวคิดเชิงระบบ (SYSTEM APPROACH)

โครงสร้างการขับเคลื่อนแผนชีวิตหมู่บ้าน
(Function ขับเคลื่อน Area)

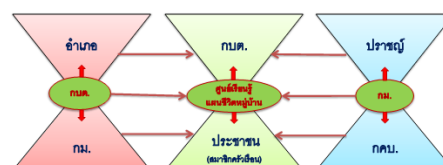
โครงสร้างการขับเคลื่อนแผนชีวิตหมู่บ้าน
(Area ขับเคลื่อน Function)

ศูนย์เรียนรู้แผนชีวิตหมู่บ้าน

การหนุนเสริม
ศูนย์เรียนรู้แผนชีวิตหมู่บ้าน

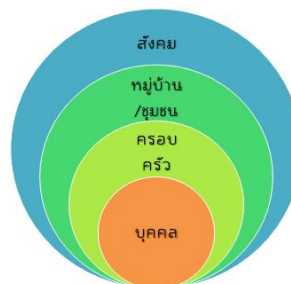

การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พลังทางสังคม

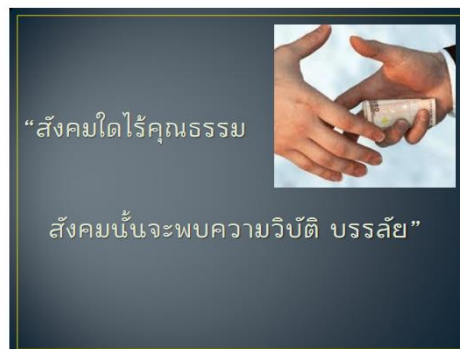

สามเหลี่ยมขับเคลื่อนคุณธรรม

ตอบคำถามที่ 4 ข้อเสนอแนะสำหรับส่วนราชการหรือจังหวัดอื่นที่จะดำเนินการส่งเสริมหรือผลักดันให้หน่วยงานเป็นหน่วยงานคุณธรรม

1. รัฐบาล และ คสช. ต้องเอาใจใส่จริงจัง กำหนดเป็นนโยบายแห่งรัฐ วาระแห่งชาติ โดยใช้ มาตรา 44 ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อการขับเคลื่อน จังหวัดคุณธรรมให้ประเทศไทยเป็นสังคมคุณธรรมภายใน 1 ปี
2. ในการจะให้เป็นสังคมคุณธรรมทุกระดับ ต้องทำพร้อมกันทั้งหมด ทุกคนในองค์กร ในหมู่บ้าน ในอำเภอ หรือในจังหวัด จะเลือกดำเนินการเพียงจุดใดจุดหนึ่งไม่ได้ ถ้าหมู่บ้านหนึ่งหรือ หน่วยงานหนึ่ง หรือ ครอบครัวยกหนึ่งมีคุณธรรม แต่อีกที่หนึ่งไม่มีคุณธรรม ยังประทุพผิดผิด ก็ ย่อมมีผลการตกกันอยู่ดี
3. ต้องผลักดันให้คณะกรรมการหมู่บ้าน(กม.)และชุมชนเมืองมีความเข้มแข็ง ด้วย ๙ ดี อันจะเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศให้มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

คาถาวิเศษ
นายเสรี ศรีหะไตร ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์

การควบคุมจิตให้บริสุทธิ์

- ต้องเชื่อใน บาป - บุญ ; นรก - สวรรค์
- จิตมนุษย์เหมือนม้าพยศ ที่พร้อมจะพยศได้ตลอดเวลา ต้องควบคุมจิตให้บริสุทธิ์ทุกสมทหายใจเข้าออก
- จงยังจิตทั้งปวงด้วยความไม่ประมาท

โครงการส่งเสริมเครือข่ายประชาสังคมต่อต้านการทุจริต ด้วยวิถีวัฒนธรรม
งานรวมพลังเครือข่ายประชาสังคมต่อต้านการทุจริต ด้วยวิถีวัฒนธรรม

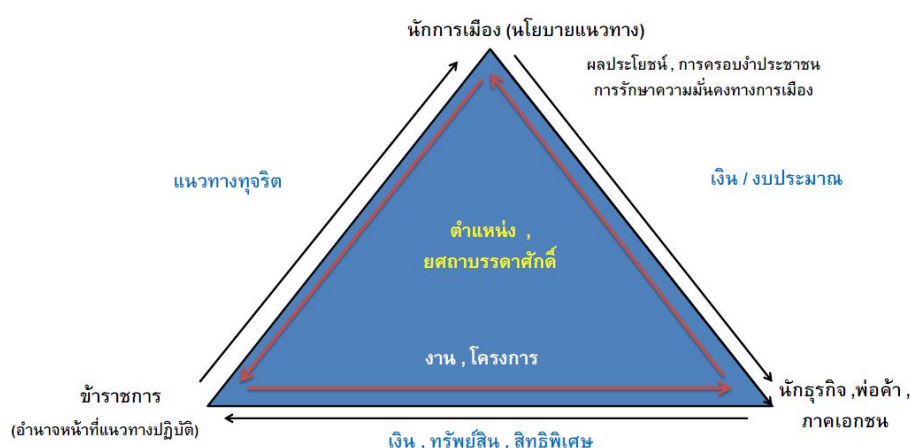
สนทนา หัวข้อ ความร่วมมือเพื่อการขับเคลื่อนชุมชนเข้มแข็งเป็นสุข
สังคมที่ไม่ทนต่อการคอร์รัปชัน

นายประยัด พวงจำปา
รองเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช.

กรรมการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

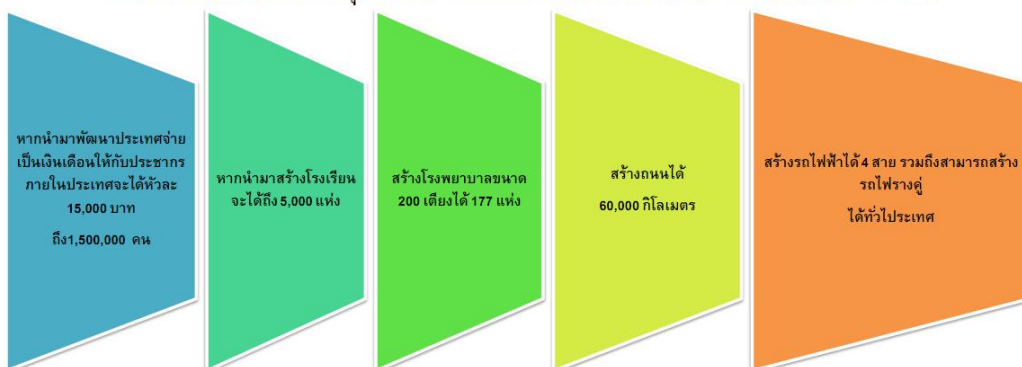
วันที่ 23 พฤศจิกายน 2560
ณ วังยารวีเวอร์ไซด์รีสอร์ท จ.นครนายก

องค์ประกอบการกระทำทุจริต

หากยังมีการทุจริต คอร์รัปชัน

งบประมาณที่เกิดจากการทุจริต ปีละ 3 แสนล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2 ของรายได้ประชาชาติ

ที่มา : พิพิธภัณฑ์และหอจดหมายเหตุการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (พิพิธภัณฑ์ด้านโกง) ส่วนจัดแสดงที่ ๓ เมืองแห่งมนต์ดำ การสร้างความตระหนักให้ผู้เข้าชมทราบถึงมูลค่าความสูญเสียเงินภาษีของประชาชนจำนวนมหาศาลอันเกิดจาก "การทุจริต" เพื่อปรับทัศนคติให้ผู้เข้าชมเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลผลประโยชน์ส่วนรวมของคนไทย

หากยังมีการทุจริต คอร์รัปชัน

ถนนหนทางจะเป็นหลุมบ่อ...ไม่ได้คุณภาพ

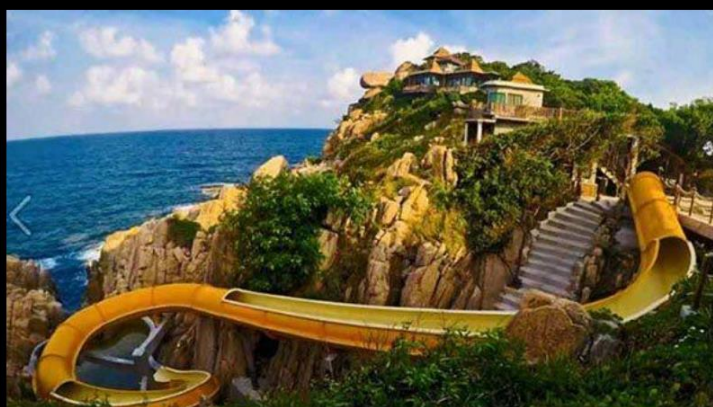
การทูลจิต คอรัปชัน

ความเสียหายจากการทูลจิต

หากยังมีการทูลจิต คอรัปชัน

ทรัพยากรธรรมชาติถูกบุกรุกทำลาย

ถ้าไม่มีทุจريت คอรัปชั่น

นำมาพัฒนาประเทศจ่ายเป็นเงินเดือนให้กับประชากร
ภายในประเทศจะได้หัวละ 15,000 บาท ถึง 1,500,000 คน

ถ้าไม่มีทุจريت คอรัปชั่น

นำมาสร้างโรงเรียนจะได้ถึง 5,000 แห่ง

ถ้าไม่มีทุจริต คอร์รัปชัน

สร้างโรงพยาบาล

ขนาด 200 เตียง

ได้ 177 แห่ง

ถ้าไม่มีทุจริต คอร์รัปชัน

สร้างถนนได้

60,000 กิโลเมตร

ถ้าไม่มีทุจริต คอรัปชั่น

สร้างรถไฟฟ้าได้ 4 สาย รวมถึงสามารถสร้างรถไฟรางคู่
ได้ทั่วประเทศ

เกาะติดการก่อสร้างสนามกีฬา ศูนย์สร้าง
ทางลำปาง รวม 7 แห่งงบกว่า 965 ล้านบาท
ผอ.สศง. และผอ.ตรวจสอบพิเศษลำปาง ลงพื้นที่
ตรวจสอบที่สกลนคร งบสร้าง 150 ล้านบาทเศษ
พบลักษณะเดียวกับที่ลำปาง **อ่านหน้า 2**

สถานการณ์การทุจริตของประเทศไทย

บริบทที่ต้องคำนึงในการป้องกันการทุจริต

รัฐธรรมนูญ แห่ง ราชอาณาจักรไทย

หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของ ปวงชนชาวไทย

หมวด 4 หน้าที่ของปวงชนชาวไทย

ม. 41 บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ (1) ได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ (2) เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ต่อหน่วยงานของรัฐและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว (3) พ้องหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบเนื่องจากการกระทำหรือการละเว้นการกระทำของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

ม. 50 บุคคลมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (2) ป้องกันประเทศ พิทักษ์รักษาเกียรติภูมิ ผลประโยชน์ของชาติ และสาธารณสมบัติของแผ่นดินรวมทั้งให้ความร่วมมือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (3) ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด
- (4) เข้ารับการศึกษอบรมในการศึกษาภาคบังคับ
- (5) รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ
- (6) เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม
- (7) ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ
- (8) ร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม
- (9) เลี่ยงภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ
- (10) **ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ**

รัฐธรรมนูญ แห่ง ราชอาณาจักรไทย

หมวด 5 หน้าี่ของรัฐ

ม. 59 รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐที่มีข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารดังกล่าวได้โดยสะดวก

ม. 63 รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไก ที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้ง กลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

รัฐธรรมนูญ แห่ง ราชอาณาจักรไทย

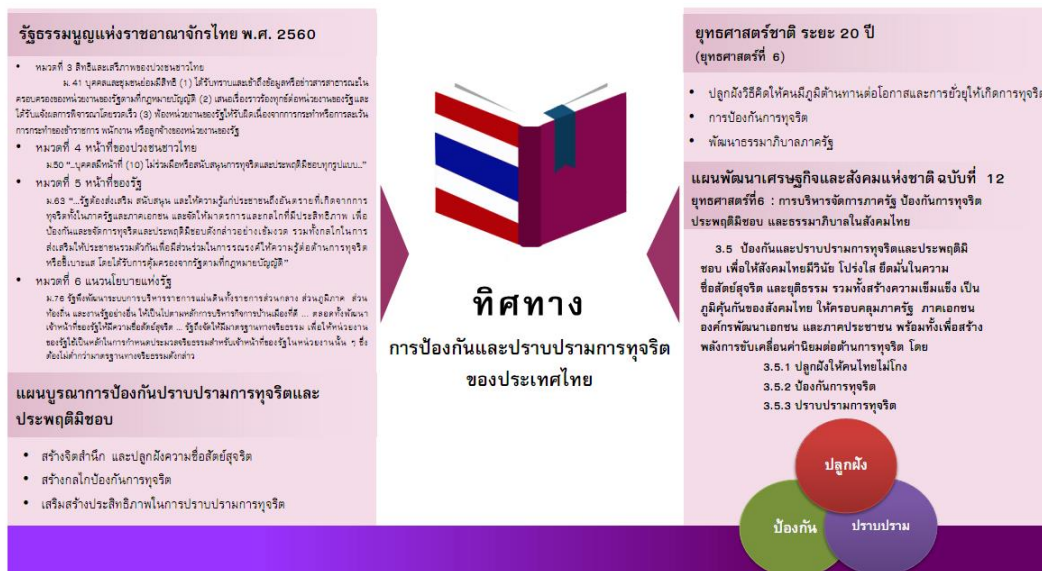
หมวด 12 องค์การอิสระ

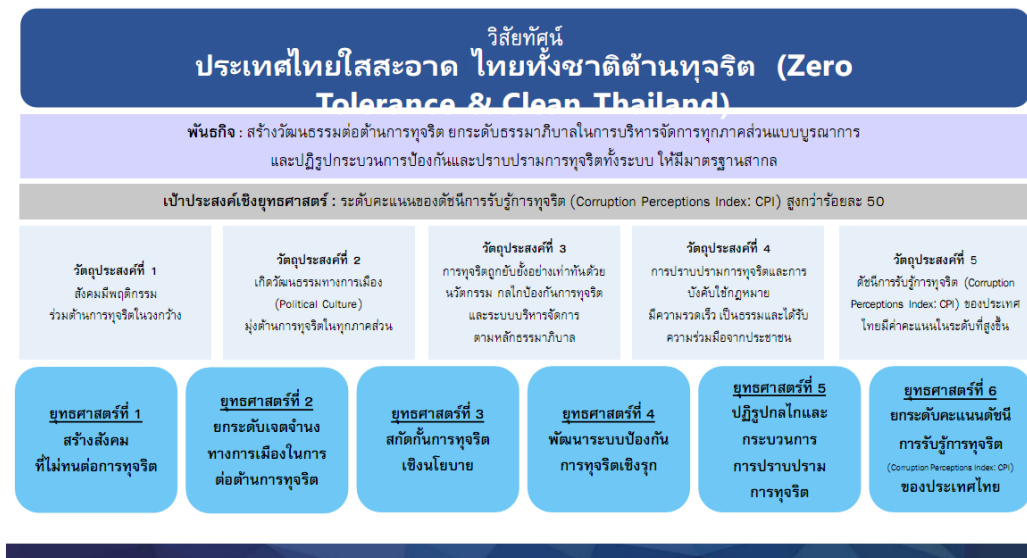
ส่วนที่ 4 คณะกรรมการ ป.ป.ช.

ม. 234 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (1) ได้สวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระหรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ใด มีพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจใช้หน้าที่และอำนาจหรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงเพื่อดำเนินการต่อไปตามรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- (2) ได้สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายแรงผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- (3) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และเจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะรวมทั้งตรวจสอบและเปิดเผยผลการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
- (4) หน้าที่และอำนาจอื่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (1) (2) และ (3) ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่จะต้องจัดให้มีมาตรการหรือแนวทางที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพ เกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม ในกรณีจำเป็นมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตดำเนินการแทนในเรื่องที่มีใช้เป็นการคิดริเริ่มหรือที่เป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางระดับ หรือกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการสอบสวนหรือ ได้สวนเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตก็ได้

ความร่วมมือเพื่อการขับเคลื่อนชุมชนเข้มแข็งเป็นสุข
สังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต

www.nacc.go.th

บทบาทเครือข่าย การมีส่วนร่วม สร้างสังคมไม่ทนต่อการทุจริต

“จะอย่างไร ???”

24

www.nacc.go.th

การมีส่วนร่วมของหน้าที่คนไทย ตามรัฐธรรมนูญ 2560 กำหนด

บทบาท การมีส่วนร่วมของคนไทย ไม่โกง

การมีส่วนร่วมของหน้าที่คนไทย ตามรัฐธรรมนูญ 2560 กำหนด

บทบาท การมีส่วนร่วมของคนไทย **คนละไม้คนละมือ**

กระบวนทัศน์ และหลักคิดที่ถูกต้อง

นิสัยไทยๆ ที่ทำให้ไทย “ไม่พัฒนา”

เฮฮาไว้ก่อน
งานเลขออกมาไม่เต็มที่

ยึดถือระบบอุปถัมภ์
ได้ครบพี ได้ครบหม เหมาะสมครบนาย

ฟุ่มเฟือย
ชีวิตเดือนชนเดือน

ชอบฟังปากคนอื่น

ซีเกียจ รักสบาย
ทำงานแค่นี้แหละพอ
คนเราต้องรู้จักพอเพียง

สามัคคีคือพลัง
ทำงานเป็นกลุ่มไม่เป็น
ชิงดีชิงเด่น ไม่ยอมกัน

ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง
เราไม่ย้าย

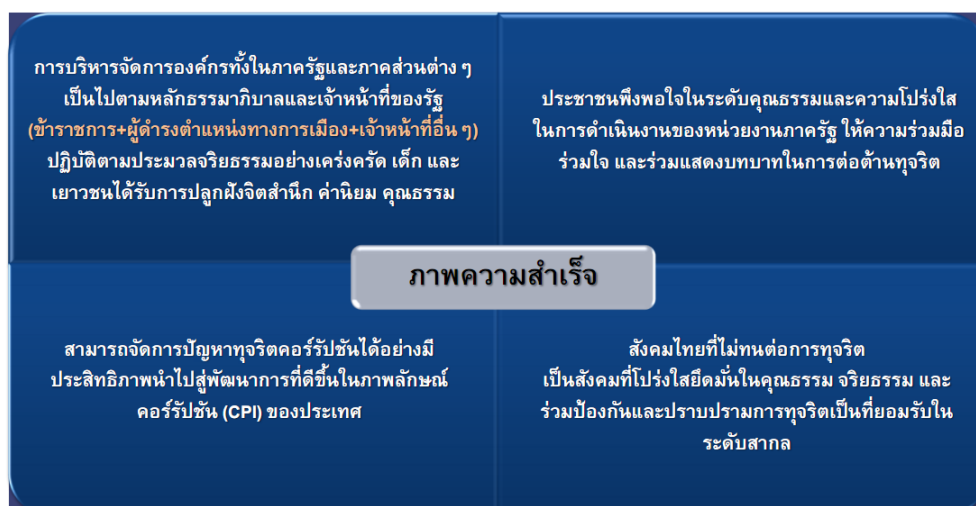

ไม่ตรงเวลา

ที่มา: ASTV Manager

แต่น่าเสียดายที่ในประเทศด้อยพัฒนามีคนเพียงจำนวนน้อยที่ใช้หลักปรัชญาเหล่านี้ในการดำเนินชีวิต

ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต
(Zero Tolerance & Clean Thailand)

ธรรมเนียม(ความสุข)ชุมชน

- ทำงานเพื่ออะไร ก็ทำเพื่อความสุข ทุก
คนต้องการความสุข แต่ว่าความสุข
เป็นของเฉพาะบุคคล ก็เป็นความสุขที่เ

อะไรคือความสันติสุขของ คนในชุมชนเรา

“ดร.ทำให้สังคมไทยเป็น
สังคมที่มองเห็นความทุกข์
และความสุขของคนอื่น
ร่วมกัน มีความเอื้ออาทรไม่
มีงูตายเมื่อเห็นผู้อื่นเป็น
ทุกข์ ร่วมทุกข์ร่วมสุขกัน”

อ.ไพฑูริย์ วรบัณฑิตธรรม

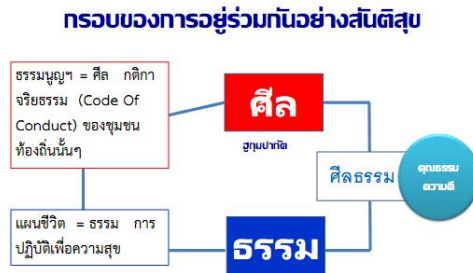

กระบวนการสร้างความสุขมวลรวมชุมชน

การกำหนดขนาด

- จำนวนชาวบ้านจะค่อยๆ หายไป วิธีปฏิบัติจะลดเลือน วัฒนธรรม
ประเพณีวิถีชีวิตดั้งเดิมเริ่มหายไป
- ภัยพิบัติจากสิ่งแวดล้อม จะเพิ่มมากขึ้น
- คนเห็นแก่ตัวและต่างคนต่างอยู่มากขึ้น
- นักเรียนจะเรียนไม่จบมากขึ้น (เกิดแม่รวยโศก) ครอบครัวล่มสลาย
- เด็กเกิดใหม่มีตัวเล็ก
- ความแตกแยกในชุมชนเพิ่มขึ้น
- เด็กเร่ร่อน ปัญหาเรื่องเด็กและเยาวชนจะเพิ่มขึ้น
- ความเป็นเครือญาติที่ก่อให้เกิดความห่างเหินและหายไป
- คนรุ่นใหม่ๆ ไม่มีจิตอาสา ไม่อยากทำเพื่อส่วนรวม
- ปัญหายาเสพติดเพิ่มขึ้น

ตัวอย่างธรรมนูญความสุขชุมชนตำบลหนองแสง นครนายก

ร่างธรรมนูญความสุขชุมชนหมู่บ้าน/ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก

- ธรรมนูญความสุขชุมชนฉบับนี้ คือ หลักปฏิบัติที่เกิดจากความเห็นพ้องต้องกัน ของคนในชุมชน ได้จัดทำขึ้น เพื่อให้ชุมชน เกิดความอยู่เย็นเป็นสุข เป็นสังคมแห่งการเอื้ออาทร ไม่ทอดทิ้งกัน ประชาชนดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมและความรู้ที่เท่าทัน เป็นฐานของการพัฒนา โดยธรรมนูญความสุขชุมชนฉบับนี้ ให้ใช้ปฏิบัติภายในอาณาเขตของตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก นี้เท่านั้น
- ภายใต้ธรรมนูญความสุขชุมชน ตำบลหนองแสง ชาวตำบลหนองแสง ได้กำหนดเป้าหมายความอยู่เย็นเป็นสุขด้วยกัน ซึ่งเป็นความสุจริตร่วมกันของคนในตำบล ไว้ ๔ ด้าน ดังนี้

เป้าหมายความสุข

1. มีความรัก มีความสมัครใจ มีส่วนร่วมที่ดีในชุมชน
2. ประชาชนดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. รักษาภูมิปัญญาวัฒนธรรม ภาษา ประเพณี และวิถีไทยพวน ที่ดั้งเดิมให้คงอยู่
4. เด็กและเยาวชน เป็นคนดี รักษาประเพณีตามวิถีไทยพวน
5. คนในชุมชนมีสุขภาพดี
6. มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
7. มีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี
8. ปอดคหนี้ ที่สร้างทุกข์

ตัวอย่างธรรมนูญความสุขชุมชน

ตัวอย่างธรรมนูญความสุขชุมชน

ตัวอย่างธรรมนูญความสุขชุมชน

ตัวอย่างธรรมนูญความสุขชุมชน

- ทั้งนี้ ประชาชนในตำบล จะปฏิบัติตามธรรมณูญความสุขุมน อย่างเคร่งครัด เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันของคนในตำบล และเพื่ออนาคตของลูกหลาน ชาวตำบลหนองแสง แห่งนี้
- ด้วยสัตย์ปฏิญาณที่ทุกคนจะปฏิบัติอย่างจริงจังและจริงใจนี้ ขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย (ตามหลักพระศาสนา และความเชื่อของแต่ละพื้นที่) และพระบารมีในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จงได้โปรดบันดาล ให้ข้าพเจ้า และประชาชนชาวตำบลหนองแสง ผู้ปฏิบัติตามนี้ จงประสบแต่ความสุข ความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนสืบไป

ลงนามร่วมกัน

(ลงชื่อ) _____
 (ผู้ว่าราชการในท้องถิ่น)
 (ลงชื่อ) _____
 นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
 (ลงชื่อ) _____
 กำนัน
 (ลงชื่อ) _____
 ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 1 - 10
 (ลงชื่อ) _____
 ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
 (ลงชื่อ) _____
 ประธานกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล.....

ธรรมณูญหมู่บ้าน/ชุมชนเมืองสันติสุข ๙ ตี
 คัมภีร์สร้างอนาคตที่ดีให้ลูกหลาน
 บ้าน/ชุมชน.....หมู่ที่.....
 ตำบล.....อำเภอ.....
 จังหวัดบุรีรัมย์.....

- ธรรมณูญหมู่บ้านฉบับนี้จัดทำขึ้นไว้เพื่อเป็นการบังคับใช้ในระดับหมู่บ้านเพื่อเป็นการจัดระเบียบสังคม และเป็นการสร้างแนวทางการแก้ไขปัญหาของสังคมระดับหมู่บ้าน โดยเป็นการปฏิบัติให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม จารีตประเพณี และไม่ขัดต่อกฎหมาย มีสาระสำคัญเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันของราษฎรในหมู่บ้าน ในการธำรงรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อยของสังคม การทำนุบำรุงรักษาศาสนา การยึดถือระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข

หมวดที่ ๑ บททั่วไป

• คำอธิบาย • ตี 1 เป็นคนดี คือ หัวใจ • ตี 2 มีปัญญา คือ หัวใจ หยา สมอง) • ตี 3 รายได้สมดุล คือ วง • ตี 4 สุขภาพแข็งแรง คือ ลำตัว • ตี 5 สิ่งแวดล้อมสมบูรณ์ คือ หาง • ตี 6 สังคมอบอุ่น คือ หลัง • ตี 7 หลุดพ้นอาชญากรรม คือ งา • ตี 8 กองทุนพึ่งพาตนเอง คือ หีอง • ตี 9 คนเข้มแข็ง คือ ขา	• คำอธิบาย • คณะกรรมการหมู่บ้านหรือ กม. • หัวหน้าคุ้ม • กองทุนพึ่งพาตนเอง • สภาผู้นำ • มาตราการลงโทษ ทางสังคม • ประชาคมหมู่บ้านได้เท่าเทียมกันตามกฎหมาย • นโยบายของทางราชการหรือจารีตประเพณีอันดีงามของสังคม • ประธานคณะกรรมการหมู่บ้าน เป็นผู้ริเริ่มการตามธรรมณูญนี้

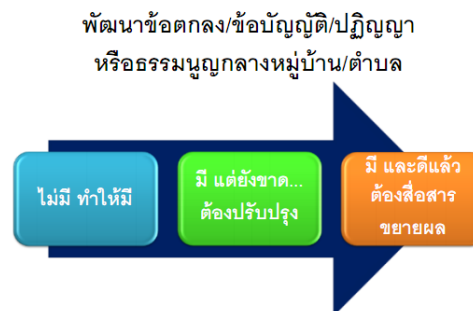

ตัวอย่าง
ความดี และปณิญาคุณธรรมกลุ่มงาน
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ศูนย์งานบริหารคอมพิวเตอร์ สำนักสารสนเทศ

นิตยบริการ	
ข้อปฏิบัติ ๑. ให้บริการโดยไม่เลือกปฏิบัติ ๒. ปฏิบัติงานด้วยความเพียร พยายาม ตั้งใจ เอาใจใส่ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใด ๆ ๓. แสดงกิริยา มารยาทด้วยความสุภาพ อ่อนน้อมแก่ทุกคน ๔. มีความไม่รู้จักความงาน ร่วมกันแก้ไข ปรับปรุงปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ	ข้อห้ามปฏิบัติ ๑. เพิกเฉย ไม่สนใจ หรือไม่ใส่ใจต่อ ผู้รับบริการ ๒. มีพฤติกรรม หรือวาจาที่ก้าวร้าว ไม่ สุภาพ ๓. ไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และวินัยที่ ราชการกำหนด ๔. ไม่ให้ความร่วมมือกับทีมงาน ไม่ ทำงานร่วมกัน

- คุณยงจิรายุ อุปเสน (Ji-Yong Mbu.)
- ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) กรุงเทพมหานคร
- 083-1999514 / yongjirayu.up@gmail.com
- แฟนเพจ : เครือข่ายความสุขชุมชน : ตามแนวทาง อ.โพบูลย์ วัฒนศิริธรรม
- แฟนเพจ : จังหวัดคุณธรรม
- ไลน์ : คช. ความสุขชุมชน / ชุมชนสุจริต

**รวบรวมกฎ กติกา
จารีต ดำสอน
ความเชื่อที่ดีงาม
ของชุมชน**

ความสุข คือ อะไร

• **รู้สึกดี รู้สึกพอใจ รู้สึกอบอุ่น
ใจ รู้สึกปลอดภัย ได้ดังที่ใจ
ต้องการ พ่วนคลาย ปล่อย
วาง สงบ**

ฐานของความสุข

ฐานของความสุข

- **ความสุข คือ** การได้ ได้ทำในสิ่งที่ชอบ ได้เจอในสิ่งที่ดี ได้เจอคนชื่นชม
ยืมให้เรา ได้ทรัพย์สินที่อยากได้ ได้เที่ยว ดูหนัง ฟังเพลง คอนเสิร์ต ได้
แฟน ได้อยู่กับคนรัก ได้ความสะดวกสบาย ได้สุขภาพที่ดี
เห็นขยี้ลดลง ได้ป่าเพิ่มขึ้น ได้อยู่กับลูกหลาน ครอบครัวอยู่พร้อมหน้า
สุขแบบนี้ ไม่ค่อยมั่นคงเท่าไร เพราะอาจเปลี่ยนแปลงได้ทุกเมื่อ
- **ความสุข คือ** การให้ การเสียสละ การเอาชนะตัวเอง
- **ความสุข คือ** การปล่อยวาง การยกสิ่งที่เป็นการะ ความทุกข์ ความ
กังวล ไม่ติดยึด ไม่หมกมุ่น รุนววย

ความสุข ????

• **ความสุขที่เกิดจากเร้าจิต กระตุ้น
ใจ และความสุขที่เกิดจากความ
สงบภายใน**

ประเภท ความสุข

ความสุขรายบุคคล (สุขส่วนตัว)

- สุขจากการมีทรัพย์สิน
- สุขจากการได้ใช้จ่ายทรัพย์สิน
- สุขจากการไม่มีหนี้ (ที่ก่อให้เกิดทุกข์)
- สุขจากการได้ทำงานที่ดี ไม่มีโทษ
- สุขจากการมีสุขภาพแข็งแรง
- สุขจากการได้ทำความดี

ยงिताวุธ อุดมสมบูรณ์

ความสุขส่วนรวม

- ทำงานเพื่ออะไร ก็ทำเพื่อความสุข ทุกคนต้องการความสุข แต่ว่าถ้าความสุขเป็นของเฉพาะบุคคล ก็เป็นความสุขที่ใจ

วันเฉลิมพระชนมพรรษา ๔ ธันวาคม ๒๕๕๗

สรุป

- สุขส่วนตัว ก็ต้องมี ต้องทำให้สำเร็จ เกิดกับตนและคนรอบข้าง เป็นแบบอย่าง เป็นครอบครัวคุณธรรม
- ส่วนรวม ก็ต้องสร้าง เพราะเราคนเดียว เปลี่ยนแปลงที่เราคนเดียว คนอื่น ไม่เอาด้วย ไม่เป็นไปด้วย เราก็อยู่ลำบาก ดังนั้น จึงต้องสร้างสังคมให้น่าอยู่ และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง

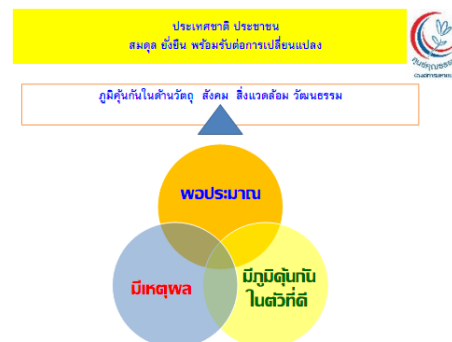
เตรียมมือพัฒนาความสุขในชุมชน

เตรียมมือสร้างความสุขชุมชน

- ตัวชี้วัดความสุข
- ธรรมนูญความสุข
- แผนชีวิตความสุขหมู่บ้าน/ชุมชน

ความสุขมวลรวม ต่อ..

- **ความสุขมวลรวม คือ** ความสันติสุข เป็นความสมดุลระหว่างความดี ความสามารถ และความสุข
- ขยายความก็คือ ความสมดุลระหว่างชนธรรมนิยม ประเพณีกับความทันสมัย วัตถุนิยมกับจิตวิญญาณ และระหว่างความมั่งคั่งทางทรัพย์สินกับคุณภาพชีวิต และความสมดุลระหว่างชีวิตกับทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

ความสุข

- สุขภาพ
- สุขใจ
- สุขทางจิตวิญญาณ/ปัญญา
- สุขทางสังคม

ความดี

- หน้าที่อันชอบ
- วิถีดำเนินชีวิตที่โปร่งใส
- สติสัมเพชฌัญญา

ความสามารถ

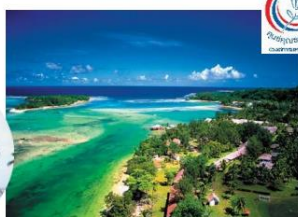
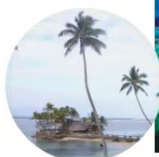
- วิชา
- เกษียณ
- การจัดการ

ภูฏาน

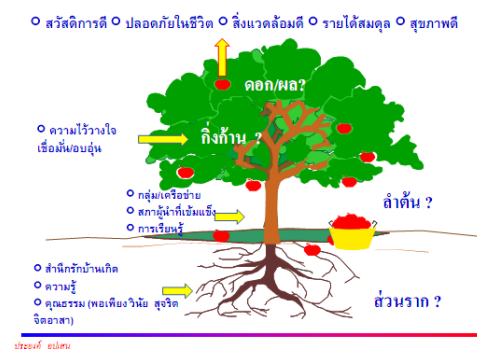
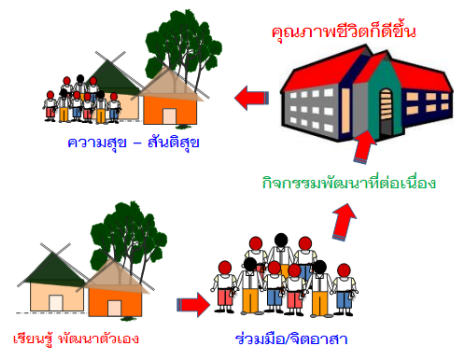
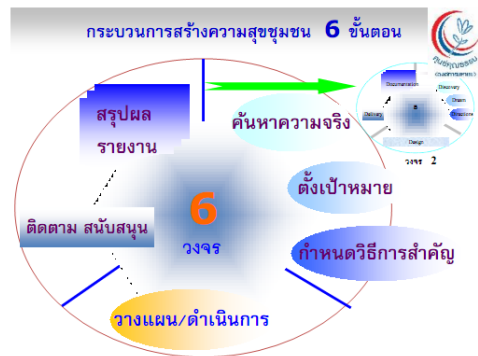
ความสุขมวลรวมประเทศ (GNH) คือ วิธีสร้างความสมดุลระหว่างชนธรรมนิยมประเพณีกับความทันสมัย วัตถุนิยมกับจิตวิญญาณ และระหว่างความมั่งคั่งทางทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม กับคุณภาพชีวิต

เนื้อหา: สุขุม - สุขสันต์/ความสุข/ความดี/ความดี/ความดี

ขั้นตอนการสร้างความสุขมวลรวมชุมชน

มาตรฐานความมั่นคง / ผลกระทบจากสิ่งแวดล้อม/ความพอใจในการมีชีวิต / ความคาดหวังในชีวิต / ปริมาณการใช้ภาพแวดล้อมในการดำเนินชีวิต หมายถึงปริมาณของที่ดินที่เหมาะสมสำหรับจำนวนประชากร / การบริโภคพลังงาน

ทบทวนเราเอง	
ต้นเหตุของความดีของหมู่บ้าน/ตำบล	ปัญหาที่อยากแก้ ?
ความดีที่อยากทำ ?	ภาพอนาคตชุมชนที่อยากเห็น ?

ร่าง...ธรรมนูญความสุขหมู่บ้าน/ชุมชน

หมู่บ้าน.....ตำบล.....

อำเภอ..... จังหวัด.....

ธรรมนูญความสุขหมู่บ้าน/ชุมชนฉบับนี้ คือ หลักปฏิบัติที่เกิดจากความเห็นพ้องต้องกัน ของคนในหมู่บ้าน ได้จัดทำขึ้นตามเป้าหมายความสุขชุมชน/หมู่บ้าน “.....” ประกอบด้วย คนดี วัฒนธรรมดี การศึกษาเรียนรู้ดี รายได้สมดุล มีกองทุนพึ่งพา มีผู้นำที่เข้มแข็ง มีสุขภาพดี ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมดี สังคมอบอุ่น มั่นคงปลอดภัย ทั้งนี้ เพื่อให้หมู่บ้าน/ชุมชน เกิดความอยู่เย็นเป็นสุข เป็นสังคมแห่งการเอื้ออาทร ไม่ทอดทิ้งกัน ประชาชนดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมและความรู้ที่เท่าทัน เป็นฐานของการพัฒนา โดยธรรมนูญความสุขหมู่บ้าน/ชุมชนฉบับนี้ ให้ใช้ปฏิบัติภายในอาณาเขตของหมู่บ้าน ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด..... นี้เท่านั้น

ภายใต้ธรรมนูญความสุขหมู่บ้าน/ชุมชนฉบับนี้ ประชาชนชาวหมู่บ้าน..... จะปฏิบัติตามเป้าหมายความอยู่เย็นเป็นสุขด้วยกัน ภายใต้เป้าหมาย “.....” ทั้ง ๑๐ ด้าน ดังนี้

๑. คนดี เป็นหมู่บ้าน/ชุมชน ปฏิบัติตามหลักศาสนา ไม่สร้างปัญหาความเดือดร้อนให้สังคม และปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
๒. วัฒนธรรมดี เป็นหมู่บ้านที่ยึดมั่น ดำรงรักษาในคุณค่าทางวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชนเผ่าที่ตั้งมา ให้เจริญรุ่งเรืองสืบไปชั่วลูกชั่วหลาน
๓. การศึกษาเรียนรู้ดี (ปัญญาดี) เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีความร่วมมือที่ีระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ที่ส่งเสริมการศึกษา และพัฒนาเด็กและเยาวชน ประชาชนในหมู่บ้านให้เป็นทั้งคนดีและคนเก่ง
๔. รายได้สมดุล เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนที่ยึดมั่นและปฏิบัติในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พึ่งพาตนเอง พึ่งพากันเอง และคิดค้น พัฒนา สร้างเสริมรายได้จากต้นทุนที่มีของหมู่บ้าน/ชุมชน

๕. มีกองทุนพึ่งพา เป็นหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มุ่งพึ่งพาตนเอง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการระดมทุนภายในชุมชน และต่อยอดจากทุนเดิมของชุมชนที่มีอยู่
๖. มีสภาผู้นำที่เข้มแข็ง เป็นหมู่บ้านที่มีสภาผู้นำที่เข้มแข็ง ทำงานร่วมกันแบบมีส่วนร่วม โปร่งใส และยึดประโยชน์สุขร่วมกันตามกฎหมายและธรรมเนียมความสุจริตของหมู่บ้าน/ชุมชน
๗. สุขภาพดี เป็นหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ประชาชนมีสุขภาพ อนามัยที่ดี มีสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับประชาชนทุกเพศวัย
๘. ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมดี เป็นหมู่บ้านที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของหมู่บ้าน วัด และโรงเรียน ให้มีร่มเงา สะอาด ปลอดภัยและมีสุขอนามัยที่ดี
๙. สังคมอบอุ่น เป็นหมู่บ้านที่มีการใส่ใจดูแล เห็นอกเห็นใจกันและกัน เอื้อเฟื้อแบ่งปัน สร้างสรรกองทุนต่างๆ ที่จะดูแลคนในหมู่บ้านตั้งแต่เกิดจนตาย
๑๐. มีความมั่นคงปลอดภัย เป็นหมู่บ้านหรือชุมชนที่ปราศจากอุบัติเหตุหรือหลุดพ้นจากอาชญากรรม โดยประชาชนในชุมชนร่วมใจปฏิบัติตามหลักกฎหมายและธรรมเนียมของชุมชน

ภายใต้เป้าหมายความอยู่เย็นเป็นสุขของหมู่บ้าน/ชุมชนที่มี ๑๐ ด้านนี้ ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน ได้ตกลงกันที่จะทำและไม่ทำ ดังนี้

ด้านที่ ๑

คนดี

เป็นหมู่บ้าน/ชุมชน ปฏิบัติตามหลักศาสนา ไม่สร้างปัญหาความเดือดร้อนให้สังคม และปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

ข้อที่ ๑.

.....

.....

.....

ข้อที่ ๒.

.....

.....

.....

ข้อที่ ๓.

.....

.....

.....

ข้อที่ ๔.

.....

.....

.....

ข้อที่ ๕.

.....

.....

.....

ทั้งนี้ ประชาชนทุกคนในหมู่บ้าน/ชุมชน จะปฏิบัติตามธรรมนูญความสุขหมู่บ้าน/ชุมชน อย่างเคร่งครัด เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน/ และเพื่ออนาคตของลูกหลานสืบไป

(หากผู้ใด ไม่ได้ปฏิบัติตามหลักธรรมนูญความสุขหมู่บ้าน/ชุมชนนี้ ขอให้มึอันเป็นไป ไม่เจริญรุ่งเรือง ก้าวหน้า)

ทั้งนี้ ด้วยสัตย์ปฏิญาณที่ข้าพเจ้าทั้งหลายจะปฏิบัติอย่างจริงจังและจริงใจนี้ ขออำนาจแห่งคุณพระรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย รวมถึงพระบารมีของพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ พระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์และบารมีของ.....

(หลวงพ่อบุญตา ที่ชาวบ้านนับถือ) (หรือศาสนาที่นับถือ) จึงได้โปรดดลบันดาล ให้พวกข้าพเจ้าประชาชน
ชาวหมู่บ้าน..... ผู้ปฏิบัติตามธรรมเนียมความสุขหมู่บ้าน/ชุมชนทั้ง ๑๐
ด้านนี้ จึงประสบแต่ความสุข ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความเจริญรุ่งเรือง ในชีวิต อาชีพการงาน มี
ครอบครัวที่อบอุ่น มีความอุดมสมบูรณ์ มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตลอดไป

(ลงชื่อ)

(.....)

เจ้าคณะตำบล / เจ้าอาวาส/ ผู้นำทางศาสนา/ ผู้นำทางความเชื่อ

(ลงชื่อ)

(.....)

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่.....

(ลงชื่อ)

(.....)

ผู้บริหารสถานศึกษา

(ลงชื่อ)

(.....)

ผู้นำกลุ่ม /องค์กร

(ลงชื่อ)

(.....)

กำนัน

(ลงชื่อ)

(.....)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

แผนชีวิตหมู่บ้านการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ (กระบวนการ : Process)

บ้าน..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

(๑) ตีที่.....

(๒) ชื่อที่.....

(๓) เป้าหมายสูงสุด.....

ที่	กระบวนการ ขั้นตอน	กิจกรรมต้นน้ำ (Up Stream)	กิจกรรมกลางน้ำ (Main Stream)	กิจกรรมปลายน้ำ (Down Stream)
๑	ทำอะไร			
๒	ทำไมต้องทำ			
๓	ทำอย่างไร			

ที่	กระบวนการ ขั้นตอน	กิจกรรมต้นน้ำ (Up Stream)	กิจกรรมกลางน้ำ (Main Stream)	กิจกรรมปลายน้ำ (Down Stream)
๔	ใครรับผิดชอบ			
๕	งบประมาณ			
๖	ทำที่ไหน			
๗	ทำเมื่อไหร่			
๘	ตัวชี้วัด ความสำเร็จ	ปริมาณ		

ที่	กระบวนการ ขั้นตอน	กิจกรรมต้นน้ำ (Up Stream)		กิจกรรมกลางน้ำ (Main Stream)	กิจกรรมปลายน้ำ (Down Stream)
		คุณภาพ			
๙	แผนการใช้ประโยชน์	ประโยชน์หลัก			
		ประโยชน์รอง			
๑๐	ความเสี่ยง				
๑๑	การป้องกัน ความเสี่ยง				

ที่	กระบวนการ ขั้นตอน	กิจกรรมต้นน้ำ (Up Stream)	กิจกรรมกลางน้ำ (Main Stream)	กิจกรรมปลายน้ำ (Down Stream)
๑๒	บทลงโทษ			

แบบฟอร์มแผนการดำเนินงาน
โครงการส่งเสริมเครือข่ายประชาสังคมต่อต้านการทุจริตด้วยวิถีวัฒนธรรม

๑. ข้อมูลองค์กรส่งเสริมคุณธรรม

ชื่อหมู่บ้าน /ชุมชน/สภาองค์กรชุมชนตำบล/ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

.....

ที่อยู่ เลขที่.....หมู่บ้าน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรสาร..... Website.....

Facebook.....

ผู้ประสานงาน..... โทร

อีเมล.....

๒. แผนการดำเนินงาน

ทำอะไร (กิจกรรม)	ทำเพื่ออะไร (วัตถุประสงค์)	ทำอะไร (วิธีดำเนินงาน)	ทำเมื่อไร (ระยะเวลา)	ใครทำ (คนทำงาน)	ทำกับใคร (กลุ่มเป้าหมาย)	ทำแล้วได้อะไร (ผลที่คาดว่าจะได้รับ)

๓. ระยะเวลาดำเนินงาน

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินงาน					
	ม.ค.๖๑	ก.พ.๖๑	มี.ค.๖๑	เม.ย.๖๑	พ.ค.๖๑	มิ.ย.๖๑

ลงชื่อ

ตำแหน่ง

วันที่เดือน พ.ศ.

กรุณากรอกแผนดำเนินงานนี้ส่งทางไปรษณีย์มาที่
 กลุ่มงานวัดกรรมองค์ความรู้เพื่อสร้างสังคมคุณธรรม ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
 ๖๙/๑๖-๒๗ อาคารวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล (CMMU)
 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
 ภายในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๐

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่
 กลุ่มงานวัดกรรมองค์ความรู้เพื่อสร้างสังคมคุณธรรม ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)
 โทร.๐๒ ๖๔๔ ๙๙๐๐ ต่อ ๓๐๑ Email : pattpurichaya@gmail.com หรือ
 purichaya@moralcenter.or.th หรือ yongjirayu.up@gmail.com

ภาคผนวก ข (ร่าง)กำหนดการจัดกิจกรรม
(ร่าง) กำหนดการจัดกิจกรรม สำหรับเครือข่ายชุมชน
รวมพลังเครือข่ายประชาสังคมต่อต้านการทุจริต ด้วยวิถีวัฒนธรรม

วันที่ ๑

๑๐.๐๐ – ๑๐.๓๐ น.	ลงทะเบียนเข้าร่วมงาน พร้อมรับประทานอาหารว่าง
๑๐.๓๐ – ๑๒.๐๐ น.	แนะนำโครงการและกิจกรรมสร้างสัมพันธ์
๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๐๐ – ๑๕.๐๐ น.	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ “กระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งเป็นสุข บนฐานวัฒนธรรม”
๑๕.๐๐ – ๑๕.๓๐ น.	พักรับประทานอาหารว่าง
๑๕.๓๐ – ๑๘.๐๐ น.	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ “กระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งเป็นสุข บนฐานวัฒนธรรม”
๑๘.๐๐ – ๑๙.๐๐ น.	รับประทานอาหารเย็นและพักผ่อนตามอัธยาศัย

วันที่ ๒

๐๘.๐๐ – ๐๘.๓๐ น.	ลงทะเบียนเข้าร่วมงาน
๐๘.๓๐ – ๐๙.๓๐ น.	ทบทวนการสัมมนาในวันแรก
๐๙.๓๐ – ๐๙.๔๐ น.	ชี้แจงวัตถุประสงค์การจัดงานและความคาดหวังของการเข้าร่วมโครงการ
๐๙.๔๐ – ๑๐.๓๐ น.	สนทนา “ความร่วมมือเพื่อการขับเคลื่อนชุมชนเข้มแข็งเป็นสุข สังคมที่ไม่ทนต่อการคอร์รัปชัน”
๑๐.๓๐ – ๑๐.๔๕ น.	พักรับประทานอาหารว่าง
๑๐.๔๕ – ๑๒.๐๐ น.	เสวนา “อนาคตชุมชนไทยในยุค ๔.๐”
๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๐๐ – ๑๗.๐๐ น.	กระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งเป็นสุขปลอดการทุจริต ด้วยมิติวัฒนธรรม
๑๗.๐๐ – ๑๘.๐๐ น.	รับประทานอาหารเย็น
๑๘.๐๐ – ๒๐.๐๐ น.	แผนการสนับสนุนการพัฒนาชุมชน ภายใต้โครงการ
๒๐.๐๐ น.	พักผ่อนตามอัธยาศัย

(ร่าง)กำหนดการ

การพัฒนาวิทยากรกระบวนการด้วยหลักกรรมฐานหมู่บ้าน/ชุมชน สำหรับองค์กรภาคี
รวมพลังเครือข่ายประชาสังคมต่อต้านการทุจริต ด้วยวิถีวัฒนธรรม

- ๐๘.๐๐ – ๐๘.๓๐ น. ลงทะเบียนเข้าร่วมอบรม
- ๐๘.๓๐ – ๐๙.๐๐ น. กิจกรรมสร้างสัมพันธ์ทำความรู้จักระหว่างผู้เข้าร่วมอบรม
- ๐๙.๐๐ – ๑๐.๐๐ น. บรรยายหัวข้อเมื่อ “เมื่อเรากำหนดความสุข ความสุขจะกำหนดการพัฒนา”
- ๑๐.๐๐ – ๑๐.๑๕ น. พักรับประทานอาหารว่าง
- ๑๐.๑๕ – ๑๒.๐๐ น. บรรยายหัวข้อ “แนวคิด หลักการ กระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งเป็นสุข บนฐานแห่งทุน
ความดี”
- ๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น. ฝึกปฏิบัติการ วิเคราะห์ชุมชน ตามกระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งเป็นสุข บนฐานแห่งทุน
ความดี
- ๑๖.๐๐ – ๑๖.๓๐ น. แผนพัฒนาศักยภาพในระยะต่อไปและปิดการอบรม

(ร่าง) กำหนดการ
เวทีนำเสนอผลการดำเนินงานการจัดทำธรรมนูญชุมชน
ภายใต้โครงการส่งเสริมเครือข่ายประชาสังคมต่อต้านการทุจริต ด้วยวิถีวัฒนธรรม

- ๐๘.๓๐ – ๐๙.๐๐ น. ลงทะเบียน/แนะนำตัวผู้เข้าร่วม
- ๐๙.๐๐ – ๐๙.๑๕ น. กล่าวต้อนรับและชี้แจงวัตถุประสงค์การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระดับภาค
โดยผู้นำท้องถิ่น/ผู้นำอาวุโส และผู้แทนศูนย์คุณธรรม
- ๐๙.๑๕ – ๐๙.๓๐ น. กล่าวชื่นชมให้กำลังใจ
- ๐๙.๓๐ – ๑๐.๓๐ น. นำเสนอบทเรียน/กิจกรรมเด่นการส่งเสริม ต่อต้านการทุจริต ด้วยกระบวนการ
ธรรมนูญหมู่บ้าน และอื่นๆ
- ๑๐.๓๐ – ๑๐.๔๕ น. พักรับประทานอาหารว่าง
- ๑๐.๔๕ – ๑๒.๐๐ น. นำเสนอบทเรียน/กิจกรรมเด่นการส่งเสริม (ต่อ)
- ๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น. รับประทานอาหารกลางวัน
- ๑๓.๐๐ – ๑๔.๐๐ น. ร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จากส่วนกลางและในพื้นที่
- ๑๔.๐๐ – ๑๔.๑๐ น. พักรับประทานอาหารว่าง
- ๑๔.๑๐ – ๑๕.๐๐ น. มองไปข้างหน้า เพื่อการพัฒนาในอนาคต (ข้อตกลงร่วมเพื่อการพัฒนาชุมชนใส่
ใจสุจริต ด้วยวิถีวัฒนธรรม และแผนงานในระยะต่อไป)
- ๑๕.๐๐ – ๑๕.๓๐ น. สรุปปิดการจัดเวที ถ่ายภาพร่วมกัน

(ร่าง) กำหนดการ
ลงพื้นที่ติดตามชุมชนในการดำเนินงานจัดทำธรรมนูญชุมชน
ภายใต้โครงการส่งเสริมเครือข่ายประชาสังคมต่อต้านการทุจริต ด้วยวิถีวัฒนธรรม

- ๑๐.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. ติดตามการดำเนินงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับชุมชน
- ๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น. รับประทานอาหารกลางวัน
- ๑๓.๐๐ – ๑๕.๐๐ น. ลงพื้นที่ในบริบทจริงเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับชุมชน

คณะกรรมการหลักสูตร

1. นายสิน สือสวน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
2. นายยงจิรายุ อุปเสน	ผู้จัดการฝ่ายปฏิบัติการ
3. นางสาวธัญลักษณ์ ศรีสง่า	หัวหน้ากลุ่มงานนวัตกรรมองค์ความรู้เพื่อสร้างสังคมคุณธรรม
4. นางสาวกิติญา สุขประเสริฐ	นักวิชาการส่งเสริมคุณธรรม
5. นายติณณพัชร์ พูลพิพัฒน์	นักวิชาการส่งเสริมคุณธรรม
6. นางสาวเปรมกมล สมใจ	นักวิชาการส่งเสริมคุณธรรม
7. นางสาวภุริชยา ภูวญาณ	เจ้าหน้าที่บริหารโครงการ
8. นางสาวเนตรนภา หนองแบก	เจ้าหน้าที่บริหารโครงการ